

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona. Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadóiért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Buday Barna.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
---	---	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1908 január 15. d. u. 4 órákor. Irodalmi szakosztály ülése.
" " 16. d. u. 4 órákor. Cukorrépa-termesztő gazdák végrehajtó-bizottságának ülése.
" " 17. d. e. 10 órákor. Cukorrépa-termesztőgazdák alakuló ülése.

Meghívó.

a Cukorrépa-termesztő Gazdák Országos Egyesülete előkészítésére kiküldött

végrehajtó-bizottság

1908. évi január hó 16-án (csütörtök) délután 4 órákor a „Köztelek” tanácstermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A megalakult vidéki szövetségek bejelentése.
  2. Az Országos Szövetség alapszabálytervezetének végleges megállapítása.
  3. Előterjesztés a megalakuló országos szövetség nagygyűlésének a cukorgyárakkal szemben való állásfoglalására.
- Budapest, 1908 január hó 8-án.

Elnöki megbízásból:
Szilassy Zoltán s. k. előadó.

Meghívó

a Cukorrépa-termesztő Gazdák Országos Szövetségének 1908. évi január hó 17-én (pénteken) délelőtt 10 órákor a „Köztelek” tanácstermében tartandó

alakuló ülésére.

Tárgyak:

1. Az országos szövetség alapszabályainak megállapítása és a szövetség megalakítása.

2. A megalakult vidéki szövetségek bejelentése és az orsz. szövetséghez csatlakozókat felvétele.

3. Állásfoglalás a cukorgyárakkal szemben megállapítandó magatartásra nézve.

4. Az orsz. szövetség működésének megkezdésére vonatkozó határozat és intézkedések.

5. Indítványok.

Budapest, 1908 január 8-án.

Elnöki megbízásból:
Szilassy Zoltán s. k. előadó.

Tanulmányut Amerikába.

Az egyesületi tanács január hó 9-én tartott ülésén az Egyesült-Államok mezőgazdasági viszonyainak tanulmányozásával *Szandlner* Henrik urat bízta meg, aki f. évi február 8-án Cunard Line Carmania gőzösével indul Fiuméből New-Yorkba, illetve az Egyesült-Államokba, ahonnan csak 1909. évi szeptember havában fog visszatérni.

Felhívom azon gazdatársakat, akik az Egyesült-Államok mezőgazdasági viszonyainak tanulmányozása céljából kiküldöttünkkel egyidejűleg kiutazni óhajtanának, hogy ezen szándékukat nálam bejelenteni s február hó 5-én d. e. 10 órákor nálam jelentkezni sziveskedjenek, amikor egyesületünk kiküldöttével érintkezve, utiprogramjukat közösen megállapíthatják.

Kiküldöttünk egyébként kötelezettséget vállalt arra, hogy az esetleg később kiutazóknak is rendelkezésére áll s utbaigazítással szolgál.

Mindazok tehát, akik akár a folyó, akár a jövő évben mezőgazdasági tanulmányok folytatása céljából az Egyesült-Államokba utazni szándékoznak, ha eziránt egyesületünket megkeresik, egyesületi kiküldöttünk támogatására és utbaigazítására számíthatnak. Felesleges hangsúlyoznom, hogy az ország érdekében fekvő volna, hogy különösen a gazdaság köréből minél számosabban ragadnak meg e kínálkozó kedvező alkalmat arra, hogy gazdasági ismereteiket az Egyesült-Államok bámulatosan fejlődő, legváltozatosabb viszonyokat feltűntető s különösen értékesítés szempontjából kiválóan szervezett mezőgazdaságának tanulmányozására vállalkozzanak.

Rubinek Gyula s. k., igazgató.

XXV. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület XXV. tenyészállatvásárját 1908 márczius hó 7. és 8-án tartja meg Budapesten a Tattersall R.-T. istállóiban (szemben a keleti pályaudvarral).

Felkérjük azon tenyésztőket, akik állataikkal a vásáron résztvenni óhajtanak, sziveskedjenek ebbeli szándékukat az OMGE. titkári hivatalánál (Budapest, IX., Köztelek) bejelenteni, amely a vásár legközelebb megjelenő tervezetét és bejelentési iverit az érdeklődőknek meg fogja küldeni.

A rendező-bizottság.

Az Országos Törzskönyvelő-Bizottság ülése.

(1908 január 10-én.)

Reusz Henrik elnökle alatt jelen voltak: *Lestyánszky* Sándor, *Mayer* Pál, *Pirkner* János, *Podmaniczky* Gyula báró, *Szily* Tamás bizottsági tagok, *Jeszzenszky* Pál titkár és *Murányi* Nándor törzskönyvvezető.

Reusz Henrik elnök megnyitja az ülést, melynek első tárgya az ujabban bejelentett tenyészetek és tenyészállatok felvétele; felvették:

A magyar szarvasmarhák könyvébe: ifj. *Sváb* Sándor 5 bikáját és 58 tehenét.

A *borzderesek* könyvébe: a kisjenői *főhercegi uradalom* új, eredeti etsythali tenyészetét, 1 bikát és 20 tehenet; *Lamm* Antal dr. új eredeti etsythali tenyészetét, 1 bikát és 15 tehenet; *Balla* Géza új, eredeti montafuni tenyészetét, 1 bikát és 9 tehenet.

A *szimmenthaliak* könyvébe: *Esterházy* Gyula gróf új eredeti tenyészetét, 1 b. és 11 teh.; *Károlyi* Mihály gróf új eredeti tenyészetét, 3 b. és 27 teh.; *Montenuovo* herceg új tenyészetét,

MEGJELENT

BAROMFITENYÉSZTÉSI OSZTÁLYUNK

ÁRJEGYZÉKE

diszes kiállításban,
számos ábrával.

A mesterséges keltetés hiveinek különös figyelmébe ajánljuk. Minden érdeklődőnek egyszerű óhajra szivesen megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 20 oldal.

ráról, a végrehajtási eljárásról és különösen az adóreformról szóló javaslat egyenesen szociálpolitikai cselekedetnek tekinthető. Érvényesülni fog a kisember érdeke az adómentes létminimumban, a II. oszt. kereseti adó törlésében és a progresszivitásban és miután az államháztartás egyensúlyát mégis fenn kell tartani, pontról-pontra bebizonyítható, hogy az alsóbb osztályok teherkönyvitése, mint világosság az árnyékkal: a középosztály teher-szaporulatával jár együtt.

Beruházási és iparpártoló politikánkat különösen a munkások keresethez juttatásának célja vezérli. Állami költségvetésünkben az ugynevezett szociális tételek óriási arányban emelkedtek. Utalhatok még Darányinek hegyvidéki és újabb ismét fejlesztett székelyföldi népsegítő akciójára. Utalhatok az Országos Központi Hitelszövetkezetre és a Hangya sikeres tevékenységére. Ráműtathatók arra, hogy minden napirendre kerülő eszme a szociális politika tengelye körül forog. És szociális kérdés alatt, bárhová tekintünk is, mindig csak a kisemberek ügyét kell értenünk.

Állíthatom, hogy úgy a hivatalos, mint a társadalmi tevékenység irányait tekintve, soha jobban át nem voltak hatva az ország kormányzó erői az alsóbb osztályok iránt tartozó kötelességek tudatától, mint éppen most. És ez az irányzat előre láthatólag csak szilárdulni fog, mert a kiterjesztendő választói jog a kisembert politikai tényezővé is teszi, kinek hajlandóságáért a népszerűség versenyterén szédítő futamok ígérkeznek.

Tapasztalva egyfelől a nép körüludvarlásának máris megindult, sok tekintetben izetlen munkáját, másfelől küszöbön állván az eddig való kormányzó és vezető osztályok politikai súlyának rendkívüli csökkenése: egyelőre amiatt tudnék leg-

kevésbé siránkozni, hogy a kisember nem áll eléggé az érdeklődés homlokterében. Ami boldogságot szerezhett a mások zsebéből való adakozási szellem és a §§§§ alkotás, abból a boldogságból a kisembernek ma is bőven része van s a jövőben akár a gyomrát is elrontholja tőle.

Fájdalom azonban, nem tudom hinni, hogy egy országnak alacsony kulturájú népét, amilyen a mi népünk is, boldoggá lehetne tenni akár törvényszakaszok szaporá fadzásával, akár pedig a teheráthárításnak azzal a művészetével, ami nálunk a középosztály rovására divatba jött. Hiába tépjük ki a középosztály evezőtollait, azokkal egyetlen paraszt se fog repülni. Az emberek mindennütt a világon csakis saját kulturái erejüknek a szárnyain emelkedhetnek.

Hiába csinálunk mi adópolitikát, birtokpolitikát a kisember szájaize szerint valót, ezekkel legfeljebb korrigálhatunk sértő igazságtalanságokat. Tartozunk velük, igaz. De a magyar parasztból igazában csak akkor lesz valami, ha sikerül őt közelebb hozni a kulturához, ha tanul és halad. Azon középkorbeli gazdálkodási rendszer mellett, ami kisbirtokaink nagy részét jellemzi, sohase fog Magyarországon elegendő föld rendelkezésre állani arra a célra, hogy apró, de erős és haladóképes egzisztenciák alakuljanak ki rajta. Amerika prairiei kellenének nekünk ahhoz, hogy boldoggá tehesük népünket. Csakhogy ebből a kis magyar földből nem jut ám elég azon határtalanul ügyefogyott kiérletezések számára, melyek folyamán egy-egy parasztszalád, ósdi nyomokon gazdálkodván, bebizonyítja, hogy öt-tíz hold földből kutyázkodva és a kultúrzsükségletek allati színvonalon való tartásával is alig lehet megélni.

Az apró fizemek ma nálunk, éppen a paraszt tökeszegénysége és tanulatlansága miatt a legtökelelenebbek, termelékenyséjükre nézve a leggyengébbek. Minél jobban igyekeznénk szaporítani a mai viszonyok között a kisüzemeket, a magyar földnek annál nagyobb részét adnánk át a tökeszegénységnek és a tudatlanságnak. A szociális fejlődésnek az az érdeke tehát, hogy a föld minél jobban megoszoljék, ma egyenesen szemközt áll a nemzetnek azzal az érdekével, hogy a föld minél több tőkét és munkát értékesítsen és így minél nagyobb jövedelmet hozzon. Amiből az következik, hogy birtokpolitikai téren szociális politikát folytatni alig lehet, vagy csak akkor lehet, ha a parasztot is több tudással és szakértelemmel állíthatjuk az ekeszarva mellé.

Röviden: miként a mag elvetését meg kell előzni a talaj felszántásának, azonképpen a parasztnak előbb szakszerűbb, öntudatosabb gazdának kell lennie, hogy azután mint birtokos nagyobb tért foglalhasson és fejlődhessen. A kisüzemek gazdasági kulturáját előbb legalább is az átlagos színvonalra kell emelnünk, hogy azután a kisüzemek saját élelmességük erejéből szaporodhassanak és teremjenek, ne pedig a protekciós politika mesterséges és muló divalábjaiként jöjjenek létre.

A felső társadalomnak e részben az a kötelessége, hogy saját kulturájának erejét minden módon igyekezzék átszivároztatni az alsó talajrétegbe és a föld helyett egyelőre azt az értelmi erőt ossza fel és demokratizálja, mellyel fogva a paraszt valóban urává válhatik a földnek, tényezőjévé a gazdasági kulturának és nem lesz, mint most: a jótékonyági szédelgésnek kiszípolozandó figurája.

Kulturájában erősíteni a népet; tanítani, vezetni, szervezni; beoktatni az értéke-

egy gondolatnyit is veszítettek volna, sőt erős magyarságukkal győzték ott is, ahol a nemzetietlen érzés már a közöny gerinczetelenségét sinyli és ezáltal benul meg.

Ezek a magyargyalázók, magyar lekicsinylők korek magyarok tulajdonképpen csak indigénak; jöttmentjei ennek a hazának, akik a magyar népek, a magyar léleknek, a magyar érzésnek és a magyar hagyományoknak minden legkisebb ismerete és megértése nélkül toják fel magukat itthon az általuk és bennük megújulóknak hirdett magyarság hangadóit; legnagyobb hőstetteik pedig abban nyilvánulnak, hogy megrogdósák és leköpi az ősi magyar nemzetnek önmagához hű hajlandóságát, ami nélkül már évszázadok óta elnyomott volna bennünket itt az idegen áramlás. Nekik persze az is mindegy lett volna; akkor is hiányoznék belőlünk az a fajtája a kegyeletnek, ami ma hiányzik; izzó nemzeti érzésük akkor sem lehetne s épp úgy lehetnének szereplésükben s gondolkodásukban ugyanazok, akik ma: „ajropéerek”, azaz sehova se és mégis mindenüvé tartozók, az „ubi bene ibi patria” elvét váltók és aszerint is élők.

Hagyjanak békében bennünket, váilveregető pártfogásukból nem kérünk; arra szükségünk nincsen; sem emberi, sem erkölcsi, de különösen nemzeti és hazafias szempontokból tőlük lecskét el nem fogadunk, róluk példát nem veszünk. A mi „bundaszagunkat” az ő illataikkal fel nem eseréljük. Kegyes engedelmmel, — amely szerint: „lehet valaki „magyar”, azért még nem okvetlenül akasztják fel az embert *Ajropában* sem”, — megmaradunk

maid a magunk szajunk ize szerint való magyároknak, akik annál sóvárabban esengjük az igazi emberfejlesztő, gyönyörű műveltséget, mert reitegünk az embersorvasztó degeneráló-dástól, ami a tulmüve ödés és tulfinomódás hangzatos jelszavai mögé szeret bujni, amikor girhes lelkiüetnek minden új és egészséges tenyésztetre alkalmatlan voltát rejtegeti.

Halljuk és hallgatjuk kicsinyléseiket, amivel terrorizálják azokat, akik befolyásuk alá kerülnek; és elképzeljük, hány méltán bus magyaroknak, színmagyar embernek szorult össze az ökle, amikor „jóakaratu” inzultusaikat kénytelen zsebre vágni, mert hisz „magyar testvér” az, aki „okos magyarnak” lenni tanítgat bennünket, s erre még azt is elképzelhető módnak tartja, hogy az édesanyánkat, a hazánkat, nemzeti magyar sajátságaiiban gunyolja ki és ehhez a visszataszító „reformációhoz” társul akár megnyerni mindnyájunkat.

Velük a mi karunkra együtt dolgoznak a nyíltan erőszakos *nemzetközöriek* is, akik midőn az általános humanizmusnak, a krisztusi emberszeretetnek a nevében látszanak cselekedni, azon kezdik, hogy az emberi meghasonlást csigázzák felső fokra, s az ember elkerülhetetlen nyomoruságáért, ami gyarló létünknek s folyvást küzdő forrongásunknak állandó járuléka, még a benső élet és gondolatvilág eszményiségét s ennek vigasztaló enyhítését se kínálják többé csillapítóul az elvadított elégedetlenség kísérteteinek.

Ennek tudatában mire vágyhatunk jobban mink, megsemmisülésnek szánt „ázsiaiak”, mint

hogy egymással értően kezert fogjunk es egymás magyarságából merítvén új meg új magyar erőt: hirdessük mindazoknak, akik bennünket józan elmével és meleg szívvvel meg akarnak érteni, hogy magyarok vagyunk és azok is maradunk. Elfo-gadjuk, sőt keresve keressük, sóvarogjuk a „nyugati áldást” — a civilizációt; de azért a magyarságunkban egy csöppet sem változunk. Meltán szentté vált hagyományainkat kegyeletben tovább is megőrizzük, ha nem sikerül is el vakon és süketen, itélet nélkül azok mellett a fogatkozásaink mellett, amelyek első sorban emberiek, általánosak és ígyképpen más nemzetekben is meg vannak; tehát nem jogos, nem méltányos, nem illendő róluk ugy beszélni, mint tisztán csak magyar betegségekről, amik miatt a magyarság egészének, a magyar nemzetnek kell a megufoltatás és súlyos megítélés Golgotáját végigjárnia.

Itt van előttem *Buday* Barna könyve a „*Derült égből alatt*”, amely jó tanúságtétel, becsület, nyílt gyónás egyrészt arról, hogy milyenek vagyunk hát, másrészt arról, hogy ki és mi furcsaságok akadnak köztünk valamikor, talán néha még ma is. De ha mérlegre tesszük az értékes vonások tömegét és a kivetendő fogatkozásokat, amaz nagy erővel száll le a tartalmaságot jelentő mélységbe.

Buday Barna — mindenki tudja — tősgyökeres magyar ember; magyar a lelke, a szíve, a gondolkodása, az összes érzése; egészségesen magyar, beteges elfogultságok és érzelmekedő puhaságok nélkül.

sítés legszükségesebb fogásaiba; hitelén javítani; szövetkezeti uton támogatni és nevelni anyagi és erkölcsi életének minden vonatkozásában és egyesíteni valódi érdekei körül: mindez bizony hosszú, fárasztó, unalmas munka. Férfiak élete kell ehhez. Apostolok buzgalma meríti ez ki. Huszonnégy óra alatt mindezt megcselekedni nem lehet. És ez a mai kormány, az általános választói jog ötletéből fel nem kínálhatja ezüst tálcán senki fiának azokat a sikereket, amik csak kitartó kultúrtevékenység nyomán teremhetnek meg.

Nagy Emil becületes magyar buzgalma a szociális politika terén készséggel elismerem és tisztetem. De a felszólalása nyomán pattogó vádaskodóktól a kormány méltán kérdezhetné, hogy vajon azok, kik most a népnevelő társadalmi munka sikereit is tőle kérik számon, hol voltak a múltban, hol voltak csak néhány év előtt is? Mikor Darányinak a gazdasági kultúra szükségleteit garasonként kellett kiszófolni. Mikor a szövetkezeti férfiak buzgalma kicsinylés, becsúrlés és támadás jutalmazta. Mikor e sorok szerény írója regénynek beillő anyagot írt össze a végrehajtási törvény, az uszoratörvény áldozatairól s az egész törvényhozásnak mindezek méltatására egy negyedórja nem jutott. Mikor mindenki közjogi verseket szavalt és az eget meszelte honszerelmének pompázó színeivel, mert akkor ebben a jegyben érvényesültek; mi pedig kutyába véve dolgoztunk!

Bocsássák meg a kormánynak is, a gazdatársadalom nemes névtelenjeinek is, hogy a népjólét divatos felöltőjét nem lehetett határidőre szállítani. Az egészben az a baj, hogy kevesen varrták — mégis mindenki viselni akarja.

A mezőgazdasági szaktantárgyak tanítása az egyetemen.

Írta: Kodolányi Antal.

Ha emlékezetem nem csal, mintegy 14 éve, hogy a mezőgazdasági szaktantárgyak tanítása az egyetemen utoljára szóba került és pedig szóba került a gazdasági főiskola felállítására tárgyában tartott legelső miniszteri ankétán, mely ankétán csakis én és Miklós Ödön, akkori államtitkár tartottuk szükségesnek és követeltük a kormánytól, hogy addig is, míg a gazdasági főiskola fel lesz állítva, állítsassék fel legalább is 3—4 gazdasági tanszék a tudományos egyetemen, hogy az egyetemi ifjuságnak alkalom nyujtassék a gazdasági szaktantárgyakból is ismeretet szerezni.

Az ankétára egybehívott tanfériak többsége azonban az eszmét nem pártolta, azt adván okul, hogy ha az egyetemen a követelt gazdasági tanszék felállítatnak, az a főiskola felállítását fogja kérdéssé tenni, mert e tanszékekre odamutathat a kormány, hogy ime, nincs szükség többé egy különálló gazdasági főiskolára, mert a gazdasági szaktantárgyak előadtnak az egyetemen.

Azóta mintegy 14 év múlt el és gazdasági főiskola ma sincs és félek, hogy még új 14 év vagy több is el fog mulni,*) főleg ha az általános választási törvény behozatalával a szociális tanszék és más hasonló elemek kerülnek majd az országgházba és nem lesznek felállítva a gazdasági tanszék tanszékei az egyetemen sem, mert akkor majd másféle tanok tanszékeit fogja követelni az egyetemen felállítani az az irányzat, melynek a szociális tanszék ma is főtámasza.

Lehet, hogy teljesen hiába, lehet, hogy hasonló fogadtatásban részesítve, mint ez előtt 14 évvel, hozom most is szóba e tárgyat és mégis szóba hozom. Mert az hiszem, hogy miként akkor nem volt igazuk azon uraknak, akik veszélyeztetve látták a tanszéknek az egyetemen való felállítását a gazdasági főiskola ügyét, azon vérmes reményükben, mely előttük már oly közel jövőben láttatta a főiskola létrejöttét, ugy most sem adhatok ily okoskodásoknak igazat. Hiszen ime, én kérdezhetem tőlük, hol van az a gazdasági főiskola, melyet ezen eszme létesítése által veszélyeztetve láttak és

*) Mi nem vagyunk ilyen pesszimisták. (Szerk.)

most már ehhez a kérdéshez hozzá merem ragasztani azt a második kérdést is, hogy ki tudná-e számítani, mily kárt okoztak amaz eszmének elejtésével azoknak az egyetemi ifjaknak, akik azóta a jogi egyetemből kikerülve, ha nem is mint igazán gazdák, pedig ilyen is sok van azt hiszem közöttük, hanem mint közgazdászok, akiknek elébe minden lépten-nyomon oly gazdasági vonatkozású kérdések kerülnek és kerülhetnek eldöntésre, melyeknek eldöntésénél legalább annyi gazdasági szakismeretre is égető szükség volna, mennyit így mellékesen szerezhethének meg, jogi tanulmányaik mellett.

Igen sok biróval beszéltem, akik egész őszintén beismerték, hogy sok ügyben igen megvannak akadva, mivel semmiféle gazdasági ismerettel nem bírnak, sőt igen nélkülözök ezen ismereteket még oly gazdasági vonatkozású kérdések elintézésénél is, melyeknek elintézésénél gazdasági szakértők vannak segítségükre kirendelve.

A közgazdászok tisztviselőinek meg csaknem nap-nap melet kell gazdasági vonatkozású kérdésekben itélkezni s hol vegyék az ehhez való ismeretet, ha azt az egyetemen nincs alkalmuk elsajátítani.

S az ügyvédi pályára lépő, jogvégzett fiataloknak is mily nehézségeket okoz az, hogy gazdasági ismeretekkel nem rendelkeznek! Aztán nem egy ügyvédtől hallottam panaszként felém, hogy az életben annyiszor kell oly pereket vinniök, melyeknél a dolgok állásának megvilágításához nélkülözhetlenek a gazdasági ismereteknek legalább is alapvető tételei, vagyis a gazdasági ismeretekből annyi, amennyit jogi tanulmányaik mellett a gazdasági előadásokon elsajátíthatnának.

Hát azt figyelmen kívül hagyhatjuk, hogy midőn gazdasági érdekű kérdések, törvények kerülnek az országgházban tárgyalás alá, alig akad a gazda-képviselőknél kívül valaki annyi jogvégzett képviselő között, aki csak érdeklődéssel is bírna az ország jólétét oly közlő érintő mezőgazdasági kérdések iránt s még kevesebb olyan, aki ha nem szakszerűen is, de legalább érdemlegesen tudna hozzászólni a kérdéshez?

Utoljára hagytam a jogi egyetemről kikerülő azon ifjak helyzetének felemelítését, akik a jogi egyetemet elvégezve, azonnal a mezőgazdasági

Beszédeje okos és nyílt: pózolás nélkül való; nem sallangos, sokszor mégis diszes; — nem lágy, mégis az érzésre hat. Buday Barna nem szépít bennünket, magunkat; itt-ott pirulhatunk is, atól sem kimél meg; de az ő „derült egenek” mosolygó kékje mégis hamar eloszlat minden felleget, ami elénk tölulna és amit a könyv egészéből megértünk, ami bennünk marad, az kettő.

Az egyik az, hogy van egy ország, édes szép tündérország, minékünk magyaroknak mindörökké az, amelyről nem lehet eleget regélni, mesélni, meseközben minden igazat elmondani, olyan nagyok a szépségei, annyi az értéke, olyan gyönyörű emberanyag a népe. Az égbolt fölötté kék és derűs; arany nap bíborra festi hajnalát s alkonyatát úgy, ahogy ami szemünkben egyetlen más országot sem; a földje pedig a miénk és ezért ezerszer drágább, mint a világ megannyi egyéb mindensége; belőle élünk és benne van a reménységünk; addig is, amíg élünk; azután is, hogyha már az álmok álma zárja le szemünket.

A másik az, hogy vannak ime fiaink, véreink, szóvivőink, akik érdemesnek tartják, hogy rólunk beszéljessenek, nekünk magunknak, a gondolatot termő és gondolatot keltő írótl segélyével; akik nemesak néztek, hanem láttak is és amit láttak, azt híven mondják el hallgatóságuknak, aki az egész nemzet.

Buday Barna könyve nem hitalálás; valóság az, tehát annál becsesebb; az alakjai élnek, vagy éltek; apró történetei úgy eshettek meg végig, ahogy a krónikás egyszerűségével el-

mondja. Ezt az olyan írótlás érzi legjobban, aki maga is akkor legboldogabb, ha a magyarságoak krónikása lehet.

Az egész könyv olyan, mint a deli magyar tánc, amely komoly andalgóval kezdődik, hogy aztán ropogós csárdasba csajjon át, amikor szem és száj mosolyog s még a szapora mozgásu boka is mintha ütemre kacagzna. Azután megint egy kis egyveleg következik az utolsó fejezetben, olyan „hallgató”: — bus is, vidám; is olyan sirvavigadó, amikor megtudjuk, hogy néha olyanok is voltunk, amilyeneknek szerzőnk a nyíri bicskásokat festegeti.

Ha voltunk — voltunk. Elmúlt. Emlgetni még lehet, utánozni már nem. Jól teszi, aki elmondja az ilyet, hogy mindenki tudja, aki már az ujkor szülötte és maga már más-képpen — istennek hála — nem tudhatná. Ez nem megkívántatás, hanem óvás, amit könnyű követnie a mai „nyugati” magyarnak, minden „ájropéer befolyás” nélkül is.

Örülök a Buday Barna szép és okos könyvének s örömmel növelő, hogy a Köztelek hű és hálás olvasóinak én beszélhettem róla. Ambár csak annyit, amennyit az ember a szépszavu hegedűről beszél, amelyből sok édes dal zendül ki. A dalt hallgatjuk és elandalodunk tőle: álmodozunk; végül nem is tudjuk: a dal-e olyan szép, vagy a hegedűs érti-e olyan jól a maga dolgát.

Mindegy. Hisz' magyar, színmagyar mindakettő.

És minékünk elsősorban ez kell.

Élete úgy telt s úgy teik, hogy módjában volt megismernie a témáját, amivel ebben a könyvében sok nyíltsággal és sok szeretettel foglalkozik és azt alaposan tanulmányozta is. Témája pedig a legszebbek közül való, amelyek hivatott írótl íhetnek. Jóformán egy mozgalmassabb pillanatafelvétel ez a könyv az egész magyarságról, főképpen a magyar népről, amelyet lehet sokféle jelentkezésében látnunk s megfigyelünk; de róla — nekünk, magyaroknak, — csak szeretettel, bár elfogulatlanul szabad beszélünk. Más-képpen beszélni nem is tudnánk; hisz' a vérünk, a mienkről, mai erősségünk, s jövőbeli reménységünk, szől a dalunk. Ez teszi ezt a dalt nemesak zengzetessé, hanem a lelkünk mélyéig hatóvá; azért tetszenek benne a rövid hangulatkezelések is, mert bennök magyar igazság van.

Buday Barnát a „Köztelek” olvasói, barátai, egész közönsége évek sora óta jól ismeri: bemutassam-e hát? Amit róla mondok e lapok olvasói előtt, rég' köztudat; beszélnem róla mégis jól esik; nem a kritikusán tetszés hangján, hanem a kiforrott együttérzés benső összetartozandóságával, amiben benne van, hogy érzem, tudom, tapasztalom: ime a testvérem szólalt meg. Az én magyar testvérem, a hűség és rendíthetetlen, akiben bizhatom; aki bizonyosan velem együtt van, együtt érez mindenben, ami magyar: akinek tehát szívesen, örömmel, félelem nélkül adom át a szót: hadd andalítson el, hadd hozzon borulatot a homlokomra, hadd kacagtasson meg, ahogy éppen a tolla hegyére veszi a kedvemet.

lését veszik át, amint erre nálunk annyi eset van s ami éppen a közgazdaságtudomány gyermekeinek fordul annyiszor elő, kiket szülei legtöbbször azért küldenek a jogi pályára, hogy képességet szerezzenek maguknak, ha netán szükségük lenne idővel rá, hogy mint közgazdasági tisztviselők is megkeressék kenyerüket.

Könnyű azt mondani, hogy az ily viszonyok mellett az ily szülők ne a jogi egyetemre küldjék gyermekeiket, hanem a gazdasági tanintézetbe, ámde mit csináljon azután az ily fiatal ember, ha valami szerencsétlenség megfosztja birtokától? Gazdatisztnak menjen, mikor máris annyi gazdasági intézetet végzetni fiatalabb s korosabb egyén futkos hiába gazdatiszti állás után s nap-nap után még többen jutnak ily válságos helyzetbe az uradalmak egymást követő bérbeadását követve, s nap-nap után mind több és több gazdasági tani tételre végzett egyénnel találkozunk nemcsak az adó-, posta- és városi hivataloknál s jegyzői irodákban, hanem oly másnemű kereseti ágaknál is, melyekre azokat csakis a kenyérkereset kényszere vitte s akik boldogoknak éreznék magukat, ha jogi készülségük is volna, mert az esetben annál több alkalmuk volna oly alkalmazásra is pályázni, amilyenre csupán gazdasági oklevéllel nem pályázhatnak.

Távol legyen tőlem, hogy én ezen szomorú körülmények felelőseitől még inkább még több fiatal embert kívánnék ösztönözni a jogi pályára lépni, mint amennyien arra ugyanis tudunk. Nem csupán azt óhajtottam ezzel kimutatni, hogy igenis, a gazdasági tanszéknek a tudományos egyetemen való felállítására mennyire égető szükség van, miután ugy a tudományos egyetemi, mint a műegyetemi ifjúságnak más uton, Budapesten, nincs alkalmuk magának még csak annyi gazdasági ismeretet sem szerezni, amennyire amint, fenntértem, ugy a bíróság, mint ügyvédnek és kulturmérnöknek, de főleg egy a közgazdasági pályára lépő ifjunak szüksége van jövő hivatása betöltésénél.

Hiszen még a legutóbbi, a gazd. főiskola felállítása érdekében tartott anketén is a gazd. főiskola Budapesten leendő felállításának egyik fő érveként lett felhozva, hogy ezáltal alkalom legyen nyújtva a tudományos egyetem és műegyetem hallgatóinak gazdasági ismeretek szerzésére és mivel a gazd. főiskolának felállítása érdekében tartott legelső anketén éppen azért nem pártolták a tanfőnök az egyetemen néhány gazdasági tanszéknek a felállítását, mivel ezáltal elodáztatónak tartották a főiskola mielőbbi felállítását. Ma, midőn 14 évet veszítettünk e hiru remény folytán, e tekintetben így az egyetemi ifjúságnak alkalom adatott volna az egyetemen gazdasági ismereteket szerezni. Ma, 14 évi idővesztés után is azon az állásponton maradjunk, hogy ne tegyünk e részben ma sem semmit, nehogy a főiskola felállítását ezzel elodázhassák, mikor, bár rossz proféta legyek, a gazd. főiskolának még újabb 14 év múltán is még mindig kétséges a felállítása!

Tudom én, hogy egy ily intézmény létrehozásának megindítására igen gyenge egy ember szava, ámde tessék a mérvadó köröket, a bíróság, ügyvédek, kulturmérnököket s közgazdasági tisztviselőket megkérdezni a kormányban, vajjon szükségét látják-e ők is az egyetemen való gazdasági tanszék felállítását abból a czélból, hogy az egyetemi ifjúság ezirányban ismeretek szerzése által is jobban előkészíthesse magát jövő, az életben reá váró feladatára s én azt hiszem, hogy mindannyian igazat fognak nekem adni, midőn a tudományos egyetemen néhány gazd. tanszék felállítását egyenesen a jogot végző ifjak jövő hivatása követelményének érdekében levőnek tartom és állítom.

S mi pedig eme, véleményem szerint legalább 4 gazdasági tanszék (növénytermesztés, állattenyésztés, üzlettan, agrárpolitika,) felállításának pénzügyi oldalát illeti, mivel gyakran a legégetőbb kérdéseket is oly környéken tudják temetni nálunk, szabadon utalnom arra, hogy ha van pénz oly tanszék fenntartására, melynek gyakran éveken át egyetlen hallgatója sincs, s ha van pénz oly tanszék fenntartására, melyből az ifjúság lelkébe, akkor kell, hogy legyen pénz oly tanszék fizetésére is, melyek az ifjúság jövő életszükségeit, jövő hivatásának érdekeit szolgálják.

Lehet, hogy még hivatott körök is főszólegesen fogják mondani e kérdés mostani szavát, vagy idejét mult dolognak ennek napirendre hozatalát, éppen úgy, mint annak idején 1873-ban, osztályharez előidézésének nevezte el egy gazdasági lap, hogy egy másik gazdasági lapban a mezőgazdasági érdekképviselet szükségét merem hangoztatni, pedig ha akkor szavam kellő visszhangra talált volna, ma nem 4-5 emberből állana az országházban az agrárérdekekért harcolók tábora, valamint a gazdakörök számát is nem a tíz ujjunkon számíthatnók meg ma, ha akkor láttunk volna munkához, midőn azok alakításának szükségére és óriási fontosságára a gazdatiszadalom tevékenységének fejlesztése érdekében legelőször 1872-ben szóba hoztam.

Az idő mindkét dologban nekem adott igazat s azt hiszem a most felszínre hozott kérdésben is nekem fog igazat adni majd az idő, melyből még alighanem sok-sok év fog elmúlni, mielőtt a főiskolát meg fogják nyitni és így nehogy tovább is kellessen várni az egyetemi ifjúságnak, hogy az egyetemen legalább annyi gazdasági ismeret szerezhesse, amennyire jövő hivatásában szüksége leend, mégis csak megérdemelné, hogy a kérdéses gazdasági tanszéknek az egyetemen való felállítása ügyével mindazok, akikre az egyetemi ifjúság képzése reá van bízva és így azért felelősséggel is tartoznak, újból érdemlegesen foglalkozzanak.

Hiszen régebben is volt a mezőgazdaságnak a tudományos egyetemen tanszéke, előbb, mint a műegyetemen, ahol amint némelyek állítják,

szintén azért lett megszüntetve Wagner László halálával, mivel igen kevés hallgatója volt, de hiszen ez okon az egyetem bölcsészeti fakultásán egy sereg tanszék be lehetne s kellene szüntetni. Mások állítása szerint pedig azért, mert egy a klikkhez tartozó uriember számára kellett egy tanszék létrejönni.

Különbözik pedig a műegyetemen a növénytanak s állattannak, amint tudom, ma is van tanszéke, már pedig azt hiszem, igen nehéz volna bebizonyítani, hogy a két tanszék létezik a műegyetemen is több jogosultsága volna, mint a mezőgazdasági tanszéknek, akár a vegytani, akár a gépészeti, akár a kulturmérnöki vagy földmérnöki pályára készülő ifjúság érdekeit tekintjük. Szó is volt egy ízben arról, még pedig egész komolyan, hogy a műegyetemen egy külön mezőgazdasági fakultás legyen felállítva, a megfelelő tanszékkel és amint tudom, Gerlóczy Gyula báró és Wagner László műegyetemi tanárok, kik azóta mindketten elhaltak, ki is dolgoztak arról egy részletes tervezetet, mely azt hiszem okvetlenül a vallás- és közoktatásügyi miniszterium aktái között pihen, de e két lelkes tanár halálával az egész dolog elaludt, mert nem volt ember, aki az eszmét felszínre tartsa.

Talán megérdemelné e kérdés fontossága kikeresni a poros akták közül eme munkát és újra felvenni az elejtett fonalat ott, hol ez Gerlóczy Gyula báró és Wagner László halálával megszakadt.

GAZDASÁGI JOG.

Rovatvezető: Szilárd Ferencz dr.

A gazdatiszt okmányainak visszatartása.

A gyakorlati életben ugyszólván általánosnak lehet mondani azt a szokást, hogy a gazdatiszt oklevelét, előző szolgálatáról szóló bizonyítványait és egyéb okiratait vagy már az állásra való pályázatkor vagy pedig a szolgálat megkezdésekor uraságának kiszolgáltatója, illetve azokat szolgálatadójának őrizetére bizza. Czélja és gyakorlati értelme ennek egyáltalán nincs ugyan, mert ezekre az okiratokra a szolgálatadónak megtartási vagy zálogjoga nincs és a dolog természeténél fogva nem is lehet és a gazdatiszt jogosítva van azokat szolgálati ideje alatt és bármikor visszakövetelni, mégis úgy látszik, mintha ennek a szokásnak az életben sokkal nagyobb fontosságot tulajdonítanak a kelleltenél s ez okozza azután azt a sok kisebb-nagyobb surlódást és kellemetlenséget, amikor a fölmondás megtörténte után a szolgálatadó nem tudja, vagy nem akarja a gazdatisztnak nála levő okiratait kiszolgáltatói.

Nem egy esetben fordultak már hozzánk tanácsért lapunk olvasói.

Nem szólva azon esetről, amidőn a gazdatiszt okmányait a szolgálatadó jogtalanul és azon czélból, hogy ezzel kárt okozzon, eltitkolja, megrongálja vagy megsemmisíti — ami a büntető törvénykönyv 406. § szerint okirathamisi-

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekért!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
Gőzcséplő-készletek

tás vétsége — az okiratok visszatartásából kifolyólag a gazdatisztet kétféle követelési jog illeti meg. És pedig *követelési okmányainak kiadását* és *követelési azon kárának megtérítését*, amely azoknak visszatartásából származott.

Az okmányok visszakövetelése iránt indított perben a gazdatisztnek alternatív kérelmet kell a bíróság elé terjesztenie. Mindenekelőtt azt kell kérnie, hogy a bíróság kötelezze a szolgálatadót az okmányok kiadására, azon e-entre pedig, ha azokat természetben ki nem adná, azon értéknek megfizetését kell követelni, amelylyel a kérdéses okiratok a gazdatisztre nézve bírnak. Ezt az értéket számszerűleg meg kell jelölni ugyan a perben, de annak összegét a bíróság hivatott megállapítani és pedig a sommás törvény 65. §-a értelmében az összes körülmények szorgos méltatásával legjobb belátása szerint. Figyelembe kell tehát vennie a bíróságnak azt, vajjon a kérdéses okmányok másolatok beszerzése utján pótolhatók-e vagy sem s ha pótolhatók, mibe kerül a beszerzésük? Különösen, ha már nem pótolható okiratokról van szó (pl. elhalt egyének által kiállított bizonyítványok), helyt foghat a sommás törvény 97. §-a. E szakasz értelmében a bíróság esküre bocsáthatja a gazdatisztet arra nézve, hogy mennyire becsüli azt az értéket, amelyet reá nézve a kérdéses okiratok képviselnek. A bíróság ez esetben sincs kötve az összeg megállapítását illetőleg az eskü alatti vallomáshoz s azt ez esetben is legjobb belátása szerint állapítja meg.

(Megjegyzendő, hogy itt csak a gazdatiszt által a szolgálatadónak átadott bizonyítványok stb.-ről van szó, nem pedig a szolgálatadó által a szolgálati viszony megszűnté után kiállított bizonyítványról, mert ha a szolgálati bizonyítvány kiadását vagy a gazdatiszt törvény 21. §-ában körülírt felmondásról szóló írásbeli nyilatkozat kiállítását tagadja meg a szolgálatadó, ezeket pótolja azon bírói ítélet, amelyet a gazdatiszt által ellene a felmondás megtörténtének igazolása, valamint a szolgálati jogviszonyának megállapítása iránt indított perben hoz a bíróság.)

Az okiratok visszatartásából származó effektív kárának megtérítése iránt a gazdatisztet külön követelési jog illeti meg. Követelési ugyanis okiratainak kiadásán kívül azon kárának megtérítését, amely őt azoknak visszatartása következtében érte. Ez a kár abban állhat, hogy a gazdatiszt okmányainak hiánya miatt nem tudott állást szerezni és összege lehet azon fizetésnek egyenértéke, amit állásba jutása esetén élvezett volna. Feltétele e keresetnek az, hogy az állás nélkül való maradás okozati összefüggésben álljon az okiratok visszatartásával.

Bebizonyítani kell a gazdatisztnek azt, hogy okmányait követelte, de annak dacára meg nem kapta, bizonyítania kell továbbá azt, hogy állást tényleg keresett és hogy ebbeli fáradozása okmányainak hiánya miatt lett sikertelen. Az az időtartam, amelyre állás nélkül való maradása esetén fizetésre tarthat igényt, bírói gyakorlatunk szerint körülbelül egy évet tesz ki, mert mint ez a kir. Kuria 662/1897. sz.

ítéletéből kiténik, annyi időre állapított meg a bíróság az okmányai visszatartása miatt kártérítés címén perlő alkalmazottnak fizetést, amennyi idő alatt per útján megkaphatta volna okiratait. Ez az idő pedig körülbelül egy év lehet. De minden esetre igénye lehet a gazdatisztnek a kártalanításhoz azon időtartamra, amely alatt okiratainak kiadása iránt folyamatba tett pere jogerős bírói ítélettel eldöntést nyer, tekintet nélkül arra, hogy a per meddig tartott.

Abban a kérdésben, hogy annak bebizonyítása, vajjon az okiratok visszatartása okozta-e azt, hogy a gazdatiszt állás nélkül maradt, kit terhel, vagyis hogy a gazdatisztnek kell-e tényleg bizonyítani azt, hogy okiratainak kezei közt való léte esetén állást kapott volna — joggyakorlatunk biztos támpontot nem nyújt és az egyes hasonló esetekben hozott bírói ítéletek között ellentét van. Így a kir. Kuria 520/1894. sz. határozata, amely az elvi jelentőségű határozatok közt olvasható, megerősíti ama fentebb vallott nézetemet, hogy a bizonyítás hasonló esetben a gazdatisztet terheli. Azt mondja ugyanis eme határozatában a kir. Kuria, hogy „el kellett utasítani felperest, mert nem igazolta, hogy azért volt állás nélkül, mert okmányait az alperes visszatartotta”. Ugyanez a gyakorlat a sokkal többször előforduló munkakönyvvisszatartási esetekben. A munkásnak kell ugyanis bizonyítania, hogy munkát tényleg keresett és csak azért nem kapott, mert munkakönyvét nem tudta előmutatni.

Ezzel szemben ugyancsak a kir. Kuria már fentebb említett 662/1897. sz. ítéletében azt a jogszabályt állította fel, hogy „az alkalmazott amaz állítása mellett, hogy visszatartott bizonyítványainak kezei közt létele esetén megfelelő állást kaphatott volna, a vélelem harcol, melylyel szemben a gazdát terheli annak bizonyítása, hogy felperes bizonyítványai felmutatására sem kaphatott volna állást.”

Ezt a jogszabályt azért nem állíthattam általános szabályul, mert judikaturánkban egyedül áll, nem lehetetlen azonban, sőt valószínű, hogy bíróságaink újabb erre az álláspontra helyezkednének, amely nézetem szerint is sokkal közelebb áll az igazsághoz és méltányossághoz, mint az előbb említett határozatok, már csak azért is, mert rendkívül nehéz azt bebizonyítani a gazdatisztnek, hogy ez vagy az a körülmény fennforgása esetén állást kapott volna. Viszont nem tűnik fel méltánytalannak a bizonyítási tehernek a szolgálatadóra való áthárítása, mert kétségtelen, hogy az okiratok visszatartása jogtalan vagy legalább is jogellenes cselekedet. Az tehát, aki jogellenes cselekedetet követ el, csak úgy menekülhet annak következményei alól, ha igazolja, hogy dacára cselekedete jogellenes voltának, abból másra joghátrány nem származott.

A legméltányosabb volna tehát a gazdatisztet hasonló esetben csupán annak igazolására kötelezni, hogy tényleg tett lépéseket új állás elnyerése iránt. *Vantsó Gyula dr.*

IRODALOM.

A magyaróvári szarvasmarhatenyésztő egyesület jelentése.

Megjelent a m.-óvári szarvasmarhatenyésztő egyesület tizenegyedik ülésevi működéséről szóló jelentés, amelyben *Ujhelyi Imre* tenyésztési felügyelő az 1906—1907. évben lefolyt munkásságról számol be.

1906-ban ünnepelte az egyesület 10 évi fennállását, amely alkalomból lapunkban bővebben ismertette voltak ennek az áldásosan működő egyesületnek 10 évi fennállása óta kifejtett munkássága folytán elért igazán szép eredményei. A most lefolyt üzleti év csak az előbbi tizhez csatlakozik, dolgoztak tovább a megkezdett irányban s kitűzött céljához az egyesület ismét egy lépéssel közelebb jutott.

Az egyesület taglétszáma ugyanakkora volt, mint az előző évben, s ez a szám, tekintve 11 éves fennállását, elég magasnak mondható.

Az egyesület felügyelője 1907 szeptember havában hosszabb külföldi tanulmányuton volt a földművelési kormány anyagi támogatásával Hollandia, Belgium, Franciaország és Svájcban. A tanulmányuton szerzett tapasztalatok is amelelt bizonyítanak, hogy az egyesület fennállása óta áldásos működésével Moson megye állattenyésztésére a legkedvezőbb befolyást gyakorolta, mert ugy számban, mint minőségben és termelőképességben a társulás és szövetkezés folytán az állattenyésztés erőteljesen fejlődött. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint a vármegye állatszámálási adatai, amely szerint 1907. évben 8000 drbbal magasabb az állatlétszám mint 1906-ban.

Mint már említettem is, az elmúlt év minden nagyobb emóció nélkül, csendes, de a kitűzött cél felé következetesen haladó munkálkodással folyt le. Ebben az üzleti évben két szövetkezetnek épült fel új és modernül berendezett helyisége, amelyeket olyan pasztorizáló készülékekkel is felszereltek, amelyek segítségével az ottani viszonyok között is eredményes működést remélhetnek elérni. Ugyancsak ezek a tejszövetkezetek darálással lettek felszerelve, egy szövetkezetnél állatbiztosítást léptettek életbe, a tej jobb értékesítése szempontjából pedig újabb három szövetkezetnél a sajtkészítésre tértek át.

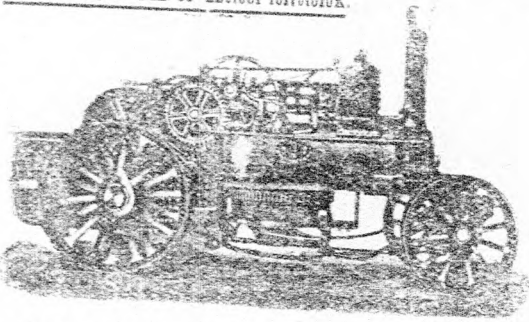
Részt vett az egyesület a pécsi országos vaj- és sajtversenyen, honnét a szövetkezet öt díjat vitt el a kiállított sajtokért és 15 szövetkezet 7 díjat a kiállított vajakért, megjegyezve, hogy ezen eredménynyel Moson vármegye vitte el aránylag a legtöbb díjat a versenyről.

Az egyesület egyre arra törekszik, hogy jövedelmezőbb értékesítési módot vezessen be. Az elmúlt évben is a kitűnő minő-égre való tekintettel évi kötésre kilónként 2 kor. 60 fillérrel értékesíti a vajat, szemben a múlt évben elért 2 kor. 50 filléres vajárakkal.

Az elmúlt évben is foglalkozott az egyesület tenyészállatok közvetítésével, de nemesek szarvasmarhákat, hanem yorkshirei sertéseket és fajbaromfiakat is közvetített tagjainak. Rendezett tejlő versenyeket, gazdasági előadásokat, beszerzett tagjainak takarmánymagvakat, erőtakarmányt és műtrágyákat.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

— Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák. —

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. — — — — — gőzeke- és gépgyár — — — — —
Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Imre röviden összefoglalva az egyesület elmúlt évi működését. Szép munkát végzett, de ezt csak akkor tudhatjuk kellőleg méltányolni, ha elmegyünk Moson megyébe egy állatdíjazásra, vagy benézünk egy kisgazda istállójába. Bár csak utánczóra találna az egyesület az ország minden részében.

Folyó évi január hó 9-én tartotta meg az egyesület rendes évi közgyűlést Magyaróváron, amelyen Ujhelyi Imre, az egyesület agilis felügyelője beszámolt az elmúlt év eredményeiről. Ugyanekkor tartották meg a szokásos sorsolást is, amelyen allattenyésztési gépeket és eszközöket sorsolnak ki a tagok között mintegy 600 korona értékben, evvel is előmozdítani óhajtván az okszerű allattenyésztés fejlesztését.

A magyaróvári szarvasmarhatenyésztő egyesület 11 év előtt Ujhelyi Imre akadémiai tanár kezdeményezésére alakult s bár eleinte 22 taggal indult meg, ma kétezeren felül van. Az egyesület ügyeit Ujhelyi mint felügyelő vezeti s önzetlen munkásságával, áldozatkészségével, szorgalmával és tudásával ő fejlesztette oda, ahol ma van. Ujhelyi agilitásának köszönheti az egyesület fennállását, az elért eredményeket s reméljük, hogy még sokáig köszönheti továbbfejlesztését. —y—s.

A vízi társulatokra vonatkozó statisztikai adatok.

A m. kir. földmivélségi minisztérium közhasznú kiadványai között fent közölt cím alatt egy rendkívül érdekes statisztikai mű, helyesebben a már régen kadottnak immár harmadik kiadása jelent meg neves közgazdasági írónk, Kvassay Jenő tollából.

Közgazdaságunk egyik kincsét s egyszersmind nemzeti büszkeségünk tárgyát képezik ármentesítő-társulataink, a magyar génusz eme különleges, hazai, nemzeties alkotásai. Nem idegen példák utain alakultak azok: idegeneknek példát nyújtóak. Nem az állam, a kormány szervei azok: önkormányzatok. Ezek belső viszonyait tüntetik fel e mű számai.

A könyv „Összefoglalás”-sal kezdődik. Ritka áttekinthetőségei bontakozik ki itt szemünk előtt annak a hatalmas szervezetnek gazdasági élete, amely immár a Duna völgyében 1.948.000 kat. hold, a Tisza völgyében 4.443.000 kat. hold, összesen tehát 6.391.000 kat. hold területet mentesít az elárasztástól. Ebben az óriási területben csupán 800.000 kat. hold a fensiki ártér, vagyis az a része az ártérnek, amely a folyók betöltéséhez folytán felemelkedett árvíz szín mellett került csak dönthetés alá. A még nem mentesített területek a Duna mentén 170.000 kat. hold, a Tisza mentén pedig 180.000 kat. hold, összesen tehát csak 350.000 kat. hold területet tesznek ki.

Az „Összefoglalás”-t táblázatos kimutatások követik, melyekben mindig külön a dunavölgyi s külön a tiszavölgyi társulatok viszonyai ritka lelkiismeretes gondnal és szakszerű áttekinthetőséggel vannak kitüntetve.

Mindezekből izelítőként álljon itt néhány adat. Az árterek nagy terjedelméről fogalmat szerezhetünk abból, hogy a dunamentiek katasz-

teri tiszta jövedelme évenként 13 millió, míg a tiszamentieké 34¹/₂ millió. Pedig még jobbdára javítottan állapotuk szerint vannak osztályozva.

A 2500 kilométer hosszú és 266 kilométer hosszban burkolt, 41 kilométer belső izoláló falal ellátott dunai töltésekben 66 nyílt vagy boltozott zsilip, 323 eszsilip, 9 szivornya, a 3300 kilométer hosszú és 1074 kilométer hosszban burkolattal, 279 kilométer hosszban belső izoláló fallal ellátott tiszai töltésekben 76 nyílt vagy boltozott zsilip, 356 eszsilip és 9 szivornya van.

Nem is esoda, hogy ily hosszú töltésekre a Dunamentén 59 felvigyázó (vizmester) és 307 gátör, a Tiszamentén pedig 85 felvigyázó (vizmester) és 626 gátör ügyel, kiknek 1900 kilométer illetve 3500 kilométer hosszú telefonvezeték viszi tovább jelentését.

A belvizes területek nagysága, sajnos, nem mindegyik társulatnál van kimutatva, de azok terjedelméről tanúságot tesz az, hogy a Dunavölgyében 2400 kilométer, a Tiszavölgyében 7800 kilométer hosszú a felvizevezető csatornák hossza, mikre 47, illetve 227 belvizesatornaőr felügyel.

Különös büszkeségünk tárgyát képezik az egész világban ismeretes belvizesvízvezető telepeink. A Terézia-csatornánál lévő egy darab Overmars-féle emelőkerék kivételével mindannyian körszivattyúból állanak. Köztük 2 m. átmérőjű nyomócsöves és majdnem 8 méter nyomómagasságot legyőző géporások vannak.

A Duna völgyében 86 körszivattyú másodpercenként 795 m³ vizet képes kiemelni 2200 lóerőnyi munkával. Épületeik 2 millió, gépeik 3 millió koronába kerültek.

A Tisza völgyében 94 körszivattyú másodpercenként 921 m³ vizet képes kiemelni 4000 lóerőnyi munkával. Épületeik és gépeik 7¹/₂ millió koronába kerültek.

Legrégibb közülük az 1878-ban épült sajófoki, Heves megyében a Tisza mellett.

Ilyen óriási munkálatok természetesen nagy költségeket is igényelnek. A dunamenti társulatok ármentesítésre 101¹/₂ milliót, belvizezrendezésre 11¹/₂ milliót, a tiszamentiek pedig 186, illetve 45¹/₂ milliót ruháztak immár be, vagyis összesen 344¹/₂ milliót.

Honnan vették e nagy összeget? Bizony igen nevezetes részét kölcsönből. A kimutatások azt mutatják, hogy a dunamenti társulatok 938 millió, a tiszamentiek 182 millió, összesen tehát 2758 millió korona kölcsönt vettek fel.

Erre nézve egy kissé ki kell ténünk! Már magukból a fenti adatokból örömmel lehet látni, hogy a 344¹/₂ millió befektetéshez csak 2758 millió kölcsönre volt szükség, 687 millió tehát valóságos vagyont képvisel. A valóság azonban ennél jóval kedvezőbb, mert a fent kimutatott adósság a felvett tőkék összegét jelzi, emittől pedig a lefolyt évek alatt már egy jó rész szintén törlesztve van. Kívánatos lenne a kimutatás ezen részét olyképp kiegészíteni, hogy abból nemcsak a felvett tőke összege, hanem az annuitásokkal már törlesztett tőke nagysága is kitűnjék.

Kölcsönvételeken kívül a társulati költségek részben a társulati művekből hasznot húzó vasutak, csatornák, körtöltések, épületek és utak

hozzájárulásából, részben maximális megterhelés esetén törvényszerű állami hozzájárulából, részben pedig adóvisszatérítésből kerülnek ki, azok legnagyobb része azonban évenkénti kivétel útján szereztetik be.

A dunamenti társulatok, vasutak hozzájárulása címén 43.600 koronát, csatornák stb. tulajdonosaitól 6.500 koronát, adóvisszatérítés címén 1.960.000 koronát (mindezt évenként), maximális megterhelés címén pedig tőkében 62 milliót kapnak, illetve kaptak. A tiszamenti társulatok jövedelme e címeken ugyanazon sorrendben 280.000 K., 110.000 K., 3.630.000 K. és 127 millió K-t tesz ki. A társulatok tehát e címeken egyszer s mindenkorra majdnem 19 millió koronányi segítségben részesültek és évenként 8 millió koronán felül menő jövedelemhez jutnak.

A kivételeknél alkalmazott hozzájárulási kulcs megállapítása a társulatok legnehezebb feladatát képezi. A mű nagy részletességgel tünteti ki az erre nézve az egyes társulatoknál alkalmazásba jött módokat, melyek közt a szakértőnek is gondot adó szövevényesek is vannak.

A dunamenti társulatok a kölcsönök annuitására 33 millió, igazgatás és fenntartásra 13 millió, egyebekre 01 millió, a tiszamentiek pedig 65, 15 illetve 08 millió, összesen tehát 135 millió koronát vetnek ki évenként.

De ennek megfelelően évenkénti kiadásaik is jelentékenyek. Igazgatás, fenntartás, árvédelem és beruházásra 1905-ben a dunavölgyi társulatok 913.000, 614.000, 134.000, 4.713.000, összesen tehát 64 milliót, a tiszavölgyiek 1.829.000, 2.032.000, 335.000, 3.610.000, összesen 78 milliót, az összes társulatok tehát 142 milliót költöttek.

Ingatlan s ingó vagyonban a dunamenti társulatok 38 milliót, árvédelmi tartalékalapban 1 milliót, a tiszamentiek pedig 213 és 19 milliót bírnak, mi összesen 622 milliónyi tekintélyes értéket képvisel.

Az sem érdekes nélküli, hogy a dunavölgyi társulatok vízrendezésének befejezésére még 113 millióra, a belvizezrendezések befejezésére még 58 millióra, a tiszavölgyieknek pedig 176, illetve 109 millióra, összesen 456 millióra van szükség.

De nem kell azt gondolni, hogy a vizszabályozások terén ennél több nem történt. A könyvveske jó végén egy szerény lapra kiterjedő kimutatás arról tesz tanúságot, hogy az állam 1867—1905. években folyószabályozások címén összesen 2274 millió koronát adott ki.

Igy számtalan adat követi egyik a másikat e műben, mindmennyi jobban s jobban domborítván ki az e téren domináló nagy arányokat.

A könyv különös nevezetességeként kell még kiemelniünk a gondosan összeállított árvízstatisztikát és a lecsapoló társulatokról szóló, valamint a kulturmérnökök sikeres működésére vonatkozó adatokat is.

Mindezek csak kikapkodott szemelvények. Ki érzékkel bír a magyarság eme speciális, minden nép közt és időben kiváló közgazdasági működésébe jobban beletekinteni, ne sajnálja e munkácskát végiglapozni: sok örömet, sok buzditást fog belőle kiolvashatni. Péch Béla.

Vöröslóhere-magot vásárolok.

Kisarankás áruért 180 koronáig, Arankamentes áruért 190 koronáig fizetek métermázsánként ab vidéki állomás, ott átvéve és kifizetve.

A ajánlatot és 5 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari nagykereskedése **Budapesten, VII., Rottenbiller-utca 33.**

LEVÉLSZEKRÉNY.

Csillagfűrtermesztés. 35. kérdés. Magnyerés céljából fehér csillagfűrtezt szándékozom vetni. A talaj könnyű homok, régen nem volt istállótrágyázva. Thomas-salakt, kálisót az elmúlt évben kapott rozs alá, előtte nyulzapukatakarmányt termelt. Szándékom magyar holdanként körülbelül 120 mm. istállótrágyát adni. Helyesen teszem-e tekintetbe véve a föld soványágát? Milyen sortávoiba vessem? Mennyi vetőmagot? Milyen ápolás szükséges? Hogyan kell aratni, szárítani, elcsépelni? Megjegyzem, hogy ez évben a mellette fekvő még valamivel gyengébb táblában a fehér csillagfűrtezt mint zöldtrágya nagyon jól sikerült 75 cm. magasra nőtt meg, noha rozstárolóba vettem július 28-án. L.

Felelet a 35. sz. kérdésre. A magcsillagfűrtezt alá istállótrágyát adni nem lenne helyes, ezt más növény alá kell felhasználni, annál is inkább, mert a homoki gazdaság amúgy sem bővelkedik istállótrágyában. Az istállótrágyás magcsillagfűrtezt folyton virit s viszonylag kevés magot köt, a hüvelyek beérése nagyon egyenlőtlen lenne s végül légenygyűjtő képessége a minimumra csökkenne. Ha a zöldtrágyának vetett csillagfűrtezt a múlt évben, még soványabb talajon, várákoson felüli jó eredményt adott, akkor ezt, a múlt évben Thomas-salakkal és kálissal megrágyázott földön, a magcsillagfűrtezt még biztosabban várhatjuk. Legfeljebb azt tehetjük, hogy k. holdanként 60 kg. 40%-os kálitrágyát hintünk el korán tavasszal, mert a kálitrágya reagál legjobban, de a múlt évi trágyázást tekintve, ez sem feltétlenül szükséges.

A magcsillagfűrtezt 24 cm. sortávolságra kell vetni, k. holdanként 90 liter magot szamitva; a csillagfűrtezt nem szabad túlrákosítani, mert akkor soká virit s a magérése nagyon egyenlőtlen lesz. Alatakarni csak 2-3 cm-re szabad, mert mély befödést nem tűr. A magcsillagfűrtezt, ha nagyon gyomos lenne, egyszer meg kell kapálni vagy a kis répakáppal, vagy a Planet-féle kézi kapáló-géppel. A laposmagvú fehér csillagfűrtezt hüvelyei nem pattannak fel oly könnyen, mint a kék vagy sárga csillagfűrtezt hüvelyei s ezért aratása könnyebb. Legjobb sarlóval levágni (vagy kinyűvetni), kévkébe kötve felallogatni s megszáritva behordani. Legjobb botokkal vagy kézi csépekkel kicsépelgetni, mert a cséplőgépek (legtöbbször beállításnál is) sok magot összetör. Miután augusztusban érik, jó időjárás esetén mindjárt kint a földön készített szűrőkön csépelhető. A magot eleinte vékonyan kell rétegezni s többször átlapátolni, mert könnyen felmelegszik.

Sertések megjelölése. 36. kérdés. Miután kanaszaim részéről a disznófalékban a kicsérelések folytán visszaélések mutatkoztak, kérem, hogy ennek elejét veendő, mely füljelzési mód volna a legbiztosabb eszköz? Nézetem szerint talán a fülnek helyekkel való ellátása volna a legbiztosabb jelzési mód s ha igen, kérem, hol kapható a legártalmatlanabb s a legkönnyebben alkalmazható fülbélyeg s hogy kell ezeket a fülbe erősíteni, hogy ki ne essenek.

Felelet a 36. sz. kérdésre. Ha sertéseinket abból a célból kívánjuk jelölni, hogy a kicsérelés veszélyének ne legyenek kitéve, akkor olyan jelölési módokat, amiket a kondás utanozni tud, hiába használunk. Nem lehet tehát a fülek kicsipkedésére gondolni, sem fülbevalók alkalmazására, mert ez utóbbiakat is a kondás a nyájbeli sertésről egyszerűen leveszi s rá alkalmazza a helyébe esempészetre. Mara-

dandó és semmi szín alatt fel nem cserélhető jelzési módot csupán egyet ismerek: a tetoválást. A tetoválás jeleit sem nem távolíthatja el a kondás, sem újra nem alkalmazhatja, mert a készülék a tulajdonosnál van zár alatt. Maga a tetováló készülék beszerezhető pl. Geitner és Rausehnál is. Alkalmazva lesz pedig a fülkagyló belső lapjára olyan módon, hogy a fület rá fektetjük külső felével valamely kemény tárgy sima lapjára, a tetováló készüléket belenyomjuk a fül belső lapjára, majd pedig a picziny sebhelyeket bedörzsöljük cizinóberrel, vagy szeszen feloldott puskaporral, mire a szám vagy jegy, amely a fül belsejébe lett tetoválva, vörös vagy fekete színű marad. Még czélszerűbb az olyan tetováló-készülék, amely mindkét végével elapított harapógóhoz hasonlít s így a fület egyszerűen közéje lehet csipetelni. Persze az egyelőbb vörös vagy fekete színű jelce hovatovább több piszok rakódik, miglen az egészen láthatatlanná lesz, de egy nedves ronggyal a piszokot letörölve, évek múlva is jól látható. E készülék segítségével nemcsak a tulajdonos kezdőbetűi avagy czimere tetoválható a fülbe, hanem esetleg a törzskönyvi számok avagy a születési év is, s ha már törzskönyvelést nem is üzünk, de legalább a születési évet tetováltassuk a fülbe, mert ilyen módon sohasem tévedhetünk az állat korát illetőleg.

Bivalyturó keserű ize. 37. kérdés. Mi az oka, hogy a bivalyturó, aludt teje és vajja keserű. Holott a kávé bivalytejjel nagyon jóízű, szinte tartalmasabb. És nem tudnánk-e valami tanácsot a keserű iz eltávolítására? V.

Felelet a 37. sz. kérdésre. A bivalytej turójának, aludt tejének és vajjának keserű ize a beléje jutott bakteriumok által idéztetik elő. Ezek a bakteriumok a teje jutva elszaporodnak és csak ezután okozzák a tej keserű izét. Innét van, hogy a friss tejből készült kávé még nem érzik a tej keserű ize, ellenben ha a tej állt s ideje volt már a bakteriumok elszaporodásának, keserűvé lesz az.

A tej megkeseredése ellen legmesszebbmenő tisztasággal segíthetünk csak. Tessék a tej kezelésénél használt összes edényeket forró luggal jól kimosni, azután lehetőleg frissen oltott mésszel bemázolni, amely mésszen 2-1 napig maradhatnak az edények, azután újból lemosandók. Egyszerűbb és igen czélszerű eljárás az, ha a luggal tisztára mosott edényeket 2%-os lisziform-oldatban mossuk meg. Czélszerű a fejkét szintén ilyen oldatban megmosni. Ugyintén kiváló gond fordítandó maguknak a bivalyoknak tisztántartására, valamint czélszerű az istállókat szintén mésszettel fertőtleníteni. Jászok, állások ilyen mésszettel felmosandók. A kellő tisztaság szemmel tartása mellett a keserű tejtől aránylag könnyen lehet megszabadulni.

Luczerna- és fűmagvetés. 38. kérdés. A tavasszal 250 holdat luczernával, 250 holdat fűmagkeverékkel vetek be, utóbbi csupán szarvasmarha részére legelőnek lesz használva; a magot Mauthertől szereztem be s a talaj gözekével lett az ősszel 40-50 cm. mélyen megsántva. Hogy vessem a luczernát s hogyan a fűmagot? Mindkettőt védőnövényvel vagy csak a fűmagot? Utóbbi zabbal szeretném és a zabot magának hagyni, luczernát azonban csak tisztán vetném, hogy gyorsabban és biztosabban fejlődjön. Helyesen járok-e így el? Meg kell jegyezni, hogy itt az időjárás ugyanolyan, mint a Nagy Alföldön: szárazságra hajló, a talaj is olyan: síkság s a tavasz nagyon rövid ideig tart, már május-

ban igen meleg napok vannak. A fűmaggal bevetett területet szabad-e ősszel már legeltetni? F. D.

Felelet a 38. sz. kérdésre. Jelzett viszonyok között a luczernának feltétlenül védőnövény nélküli vetését ajánlom, annál is inkább, mert a gözekével mélyen megsántott földön, a luczerna növekedése oly erőteljes lesz, hogy csak kissé megfelelő időben a vetés évében is 2-3 kaszálást fog adni. A védőnövény nélküli vetésnél figyelmebe ajánlom a korai vetést (az időjárás szerint márczius második fele) a rendelkezés 1-2 kg.-mal való bővebb vetést és ha a fáradságot nem sajnálja, a keresztetett vetést, vagyis a kat. holdankénti vetőmag felét a tábla hosszába, felét erre keresztben elvetni. Utóbbi eljárás a védőnövény nélküli luczerna vetésnél nagyon kifizeti magát, mert teljes sűrűségét és zártságát jóval tovább tartja meg, mintha egyszerű sorokba vetették.

A fűmagkeveréket (mely legelőlakítás céljából kerül elvetésre) védőnövényvel ajánlom vetni, mert a füvek első időszakos fejlődése lassu. Mindenesetre a legrosszabb védőnövény a zab, mert túlságosan beárnyalja a fiatal fűvet s mert későn kerül le — a legnagyobb hőség idején — a földről, egyszerre a nap perzselő hevének kitéve az eddig erősen beárnyalt fiatal gyepezetet. Igaz, hogy az árpa jobb védőnövény, már azért is, mert hamarabb kerül le a földről, de félsz, hogy a gözkekezéskor teljesen teljesen megdül s kiöli a fiatal fűvet. De ez lesz a sorsa valószínűleg a zabnak is, ha csak vastag szalmájú nyugati zabfajtát nem használ ezen célra. Legjobb lenne a zabot zölden levágni s feltakarmanyozni, ezt tekintettel arra, hogy legelőt akarunk létesíteni nem egy, hanem több év tartamára, sajálni nem szabad. Ősszel a fiatal fűvet nem legeltethető, legfeljebb ha felnyulna, kaszálható. Jövő évben hengerezni kell s ha a gyepek ellen megerősödött, óvatosan (szakaszonkénti beosztással) legeltethető.

Birtokfelaprózás hátrányai. 39. kérdés. Melyik mű foglalkozik a föld túlságos felaprózásából folyó viszályok megszüntetésére és miként való orvoslásának módzataival? A gazdasági irodalomban esett-e erről már szó; s mi az oka annak, hogy ezen igen fontos s nemzetgazdasági szempontból is égető sürgős kérdés az illetékes körök figyelmét mindaddig elkerülte? H. A.

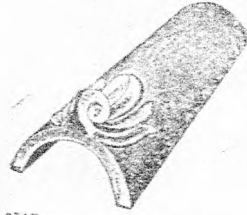
Felelet a 39. sz. kérdésre. A földbirtok túlságos felaprózásának kérdése nem annyira mezőgazdasági, mintsem közigazdasági kérdés, mely okból ezen kérdés nem a mezőgazdasági, hanem a közigazdasági irodalom körébe tartozik. Ezen kérdéssel tényleg foglalkozik is minden rendszeres nemzet- vagy közigazdaságtan, mi tekintetben Kautz Gyula, Láng Lajos, Földes Béla és Gaal Jenő ezen irányú műveire utalok; de vannak e kérdéssel különlegesen foglalkozó művek is, u. m. Krisztinkovich Ede: Birtokrendezések és Milhoffer Sándor: A birtokkategorikák hatása, különös tekintettel a népesedésre ez. művek. Ugy ezek a művek, mint különösen Halász Sándor és Mandelló Gyula Közigazdasági Lexikona bő tájékozást nyújtanak az idevágó irodalom iránt, egyben megjegyezve, hogy a politikai sajtóban különösen Bekics Gusztáv foglalkozott ezen kérdéssel, a birtokparcellázás kérdése pedig a Köztelekben is több ízben tárgyalott.

Gazdasági bognár adója. 40. kérdés. A gazdaságban alkalmazott bognár, ki konvencziós éves eseléd, tartozik-e állami és utadót,

A kontinens legmodernebb és legmunkaképesebb

CZEMENTCSEREPGEPEI,

sajtói s aczélfarmai, mindenféle cémentáru készítésére.
Valódi cémentfestékek közvetlen Angliából.

KRISHABER és BECK

műszaki vállalata

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.

Üzemben lévő telepek megtekinthetők az ország minden részében

betegpótlási adót fizetni; bognárom 10 éve, hogy mint eseléd nátam van és ez idő alatt csak most először van, hogy a jegyző követel tőle 1907. évre 16 korona állami, 3 korona utadó és 1 K. 30 fillér betegpótlási díjat. Más jegyzőségben ily eselédnek nem fizetik jelzett adóféléket és csak a jegyző követeli a pusztai bognároktól. A lefizetett adót követelheti-e és mily módon vissza a bognár? P. Z.

Felelet a 40. sz. kérdésre. A mezőgazdaságokban alkalmazott, kizárólag a gazdaság részére dolgozó és iparigazolmányával nem bíró bognár az I. osztályú kereseti adó kivételére szempontjából mezőgazdasági eselédnek tekintendő. Így intézkedik a m. kir. közg. bíróság 1904. évi 1317. számú elvi jelentőségű határozata. Tehát a mezőgazdasági bognár után a birtokos évenként 2 kor., annak a 18 évnél idősebb családtagjai után pedig egyenként 1 kor. 20 fill. I. oszt. kereseti adót tartozik fizetni. Egyéb adó ezen czímen ki nem vehető. A jogtalan adókövetés ellen és a már befizetett adó visszatérítése iránt a kir. pénzügyigazgató-sághoz kell fordulni hivatozással a fent idézett közg. bírósági határozatra.

Hollady Nándor.

Szikes szántóföld műtrágyázása. 41. kérdés. Szikés szántóföldeseken istállótrágyán kívül mely műtrágyákat lehet alkalmazni s mily mennyiségben kat. holdanként szemtermelés czéljából és hogy mivel a szikés földön többnyire csak őszi búzát lehet vetni, ily forgóban őszi búkköny rozzsal s 2-szer utána buza, minden harmadik évben búkköny alá megtrágyázva, a föld termésképeességét megfelelő műtrágya használata mellett teljes mértékben fenntartja-e, esetleg folytonos őszi magtermesztés műtrágyával lehetséges-e a föld károsítása nélkül? F. A.

Felelet a 41. sz. kérdésre. A szikés szántóföldön az istállótrágyán kívül, a műtrágyák közül a foszfortrágya fogja magát legjobban kifejteni az őszi buza alá, kat. holdanként a 17-18%-os szuperfoszfáttól 150-200 kg.-ot számítva, mely mennyiség később (a rendszeres használat esetén) 120-125 kg.-ra csökkenthető. A szuperfoszfátot legkésőbb a vetőszántás előtt kell kiszórni. Ami már most a tervbe vett eljárás, a földnek istállótrágyával való három évenkénti átrágyázását illeti, ez épp a kötöttebb természetű szikés talajnál a legideálisabb eljárás lenne és ha ezen kívül szuperfoszfátot kap, a talaj termőereje nemcsak fenntartható, hanem fokozható. Csak hogy búzát buza után természetesen ad infinitum, vagy a két évenkénti buzatermesztés után, egy őszi búkkönyös rozz takarmánykeveréket vetni, a lehető leghelytelenebb lenne, mert minden egyébtől eltekintve, ez esetben a szántóföld soha őszi szántást nem kapna, ami minden földön, de elsősorban épp a szikés földön helyre nem hozható hiba lenne. Hiába hizaljuk ekkor a földet trágyával, a helytelen vetőszántás és rossz talajmunka mindent leront. Az alföldi jellegű klíma alatti szikés talajnál, az őszi szántás nemcsak azért fontos, mert a fagy porlasztó hatását semmiféle gépmunka nem pótolhatja, hanem a talaj vízkészletének biztosítására s növelésére is elengedhetetlen. Nem elég tehát a föld termőerejét fokozni, hanem a helyes

talajmunkával s a növények okszerű váltakozásával kell a termőerő kibaszását biztosítani. Az őszi szántást elengedni nem lehet, a kalászosokat pedig kapás- és takarmánynövényekkel váltakozva kell termesztetni. K. K.

Keményítőgyári burgonyarost mint takarmány. 42. kérdés. A burgonyagyári moslék (Pátpé) etethető e anélkül, hogy azt előbb fel kellene főzni? Nincs-e artalmára a szervezetnek hidegen való takarmányozása? Próbáltam nyersen etetni, de eredmény nélkül. Nem-e annak tudható ez be, hogy már a főzött moslékra vannak az állatok szokva? Lehet-e eredményes hizlalást vele felmutatni? Ad libitum adjam-e vagy 1000 kg. súlyra bizonyos mennyiséget megszabva mindig kevesbitsem a hizlalás előrehaladottságával? W. A.

Felelet a 42. sz. kérdésre. A burgonyarost (pátpé) romlékony anyag s ezért csak akkor etethető nyersen, ha egészen friss, míg ellenben az állatot főzve vagy párolva tanácsos föl-takarmányozni, kivéve ha besavanyítás által konzerváltuk, amikor a főzés elmaradhat. A fejenként s naponta etethető mennyiség a bizomarándnál 30, a fejstebénnél 20-25 s a kifejűdött sertésnél 10 kg. Hizlaló hatása keményítőértékétől függ, melyet azonban nagyon befolyásol a víztartalom, mely a friss rostnál 90-97% között változik. Hozzávetőlegesen úgy számíthatunk, hogy minden egyes szárazanyagszázalék 0,6 keményítőértékszázaléknak felel meg, melyből fogva a friss rost keményítőértéke 6-18% között ingadozik. Ha tehát pl. 500 kg. beállítási súlyra 30 kg. rostot etetünk, akkor avval csak 1,8-0,54 kg. keményítőértéket kap a marha, holott összes keményítőértékszükséglete 7,4 kg., amiből az következik, hogy a hizomárho keményítőértékszükségletének aránylag csak kis része fűzőzhető burgonyarosttal, míg ellenben a többi szálastakarmánnyal s abrakkal kell megadnunk, amikor azután kellő gyarapodásra is számíthatunk. Sajtolás által természetesen táplálóbba tehető a burgonyarost, a szárazanyaga pl. 14%-ra szaporítható föl s akkor 2,5 kg. keményítőértékhez fogja a 30 kg. rost a marhát juttatni, ami azt jelenti, hogy most kevesebb abrakra van szüksége.

Cselkó István.

Szövetkezés Olaszországban.

(Maicones Jeromos báró miniszteri tanácsos, a m. kir. földmívelésügyi miniszter olaszországi szaktudósítottjának jelentése.)

II.

Az egységes rendszerű szövetkezetek, melyek a bérelt birtokot egységes üzemben közösen művelik, a tagokkal szemben a vállalkozó szerepét képviselik; az egész üzlet, minden kiadás és az összes bevétel a szövetkezet számláját illeti; jellegzetes sajátosságuk pedig, hogy saját tagjaikat fizetett munkásokként foglalkoztatják, kik mint bármely más magángazdaságban a teljesített egyes munkáért napszám vagy általános szerinti fizetést kapnak a szomszédos üzemekben divó bérek szerint és ezen fölül a nyereségben részesülnek. A birtokon végzendő összes kézi munka a szövetkezet tagjai számára van fenntartva s ha bizonyos munkáknál az összes tagokat egyszerre foglalkoztatni nem lehet, akkor ez meghatározott sorrendben törté-

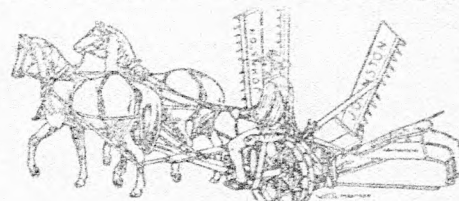
nik s a soron nem lévő tagok ezalatt másból igyekeznek keresetre szert tenni; azokra a gazdasági foglalkozásokra pedig, melyek nem alkalmasak arra, hogy felváltva teljesítenek, nevezetesen az állatok gondozására a szövetkezet a szükséghez képest egy vagy több állandó béres családot tart rendes fizetés mellett. E szövetkezetek szervezete és működése sokban hasonlít a kereskedelmi részvénytársaságokéra, mely hasonlatosságra Olaszországban a szövetkezés egyéb terein is gyakran találkozunk. A szövetkezet igazgató-tanácsa felügyel az összes munkálatokra s az alapszabályok pontos betartására, míg a birtok kezelésének fontos technikai vezetésére a nagyobb szövetkezetek egy erre alkalmas képzett egyént mint igazgatót szoktak alkalmazni.

Egyszerűbb az osztott rendszerű szövetkezetek működése. Ezek a közösen bérelt birtokot részletekre osztják és tagjaiknak albérlébe adják, kik ezért annyit fizetnek be a szövetkezet pénztárába, amennyi az egész birtok után járó évi bérösszegeből egy részletre esik s ezen felül még valamit a közös kiadások fedezésére. Némely szövetkezetnél a tagok nem bérfizetés mellett, hanem feles művelésbe veszik át részleteiket, mely esetben a szövetkezet a termények reá eső felerészét értékesíti s ebből fizeti a hasznbért és a közös költségeket. Néha ismét nem akkora a bérelt birtok, hogy abból minden egyes tagnak megfelelő nagyságu birtokrészlet telnek. Ilyenkor a tagok sorshuzás után megállapított sorrendben felváltva használják a bérléteket. Minthogy pedig az ilyen szövetkezetek a szegényebb földművelők és napszamosok sorából gyűjtik tagjaikat, kik vagyontalanságuknál fogva a gazdálkodáshoz szükségesekkel nem rendelkeznek, a szövetkezetnek kell a föld megmunkálására az állatokat és eszközöket s egyéb felszerelési tárgyakat, mint közös tulajdont beszerezni és a tagok használatára felváltva átengedni. E czélból a bérléteket erre alkalmas, a megfelelő lakhelyiségeket, istállót, felszert stb. magába foglaló, a közös eselédesség és leltár elhelyezésére szükséges része osztatlan marad. Egyébként akár bérléti, akár feles viszonyban állanak a tagok a szövetkezethez, a részükre jutó birtokrészlet mint önálló kis gazdaságot saját felelősségükre kezelik s a szövetkezet felügyelőbizottságának teendője csakis rendszeres művelés és megmunkálás ellenőrzésére és tanácsadásra szorítkozik.

Összehasonlítva a két fajta szervezetet, azt látjuk, hogy az egységes rendszerű szövetkezet a vállalkozó feladatát teljesíti a termés esélyeinek rizikójával együtt avégett, hogy tagjainak munkát, megfelelő keresetet biztosítson. Legnagyobb nehézsége nyilvánvalóan a gazdasági üzem helyes és czélirányos vezetésének kérdésében rejlik, ami egy képzett, tapasztalt és megbízható szakegyént követel, de az ilyen nem kerül ki az egyszerű munkásokból álló tagok közül s felfogadása érezhető kiadással jár, pedig a szövetkezetnek lehetőleg kerülni kell minden mellőzhető költséget, hogy minél többet fordíthasson a gazdasági munkálatokra s hogy rossz termés esetében se kerüljön olyan könnyen válságos helyzetbe. Ezzel szemben az osztott rendszerű szervezetnél a szövetkezet csak közvetítőként szerepel a bérléte megszerzésénél és a tulajdonossal szemben a jótállót képezi a hasznbérösszeg pontos fizetésére nézve; azonban a gazdálkodás bajai és gondjai nem őt terhelik. Az efajta szövetkezet tehát tulajdonképpen főbérlő azzal a különbséggel, hogy albérlőin nem akar azok kárára nyereszkedni, sőt oda igyek-

JOHNSTON

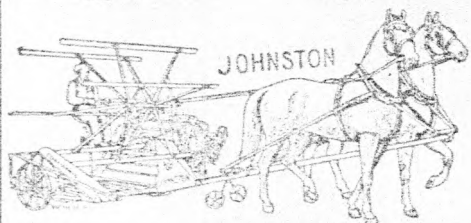
mélyvágású fűkaszalógépei
marokrakó aratógépei
és kéveköto
szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világpiacon

és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstongépek dőlt, kavardott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően

csékely vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendű voltaért készséggel szavatolunk.

Vezérképviselet és főraktár: Bächer Rudolf Melichar Ferencz czégnél

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Tessék ismertető leírást kérni.

Tessék ismertető leírást kérni.

CK

SZ.

szében

szik, hogy részükre a bérletet minél olcsóbban és minél előnyösebb feltételek mellett szerezzék meg. Amiből azonban nem következik, hogy a szövetkezet nem érdeklődik tagjainak egyéni gazdálkodása és mikénti boldogulása iránt; ellenkezőleg, annál az anyagi felelősségnél fogva, melylyel a bérösszeg megfizetéséért szavatol, igen is szíven fekszik tagjainak okserü és helyes gazdálkodása különösen és fokozott mérvben, ha tagjaival a feles rendszer szerinti viszonyban áll. E végett a kellő felügyelet és ellenőrzés gyakorlása mellett gondoskodik is, hogy tagjai gazdasági vándortanar, vagy más alkalmas szakkozeg részéről időközönként megfelelő tanácsban és útmutatásban részesíthessenek.

Mindezekből tehát az tűnik ki, hogy ameddig az egységes rendszerű szövetkezetek feladata a munkások számára munkaalkalom biztosítása, s ennél fogva a munkabírány elleni védekezés, addig a megosztás alapján álló szövetkezetek a közvetítő és usztoráskodó nagybérlők ellen küzdenek és azon fáradoznak, hogy a vagyontalan exisztenciákat, melyek erre önjerejükkel képtelenek, bérlőkké vagy felesékké tegyék.

Ez az új szövetkezeti mozgalmat átható szellem — tagadhatlanul — szociális irányzattal bír és több ilyen szövetkezetet tényleg szociálista ligák keltettek életre s ezekkel állnak szerves összeköttetésben is, amelyek ezen működésükben ideájuk és céljuk megközelítését képzelik. Azonban a szövetkezetek talán nagyobb része nem szociálista, hanem olyan, mely csupán a mezei munkásnép nyomoruságos helyzetének javítására törekszik anélkül, hogy ezen igyekezetében a mai gazdasági rend, az eddigi mezőgazdasági termelés megmáskosítását s ebben valamelyes forradalmi czélok megvalósulását látják. Nem csekély azon szövetkezetek száma sem, melyek lekészek által alakítottak és ilyenek által vezetettek, minek következtében felekezeti jellegűek.

A gazdasági szükségletek közös beszerzésére alakult gazdaszövetkezetek szövetsége (Federazione Italiana dei Consorzi agrari) Piacenza-ban az országban keletkezett földbérlo-szövetkezetekről és ezek működéséről — szétküldött kimerítő kérdőívek alapján — az 1905. év második felére és az 1906. év első hónapjaira kiterjedő időszakban statisztikai adatokat gyűjtött össze s amennyire lehetséges volt, alapszabályokat és számadásokat szerzett be, melyek összeállítását*) alapos tájékozást nyújt a szövetkezeti mozgalom lényegéről és kiterjedéséről.

E statisztika szerint az 1906. év elején 88 földbérlo-szövetkezet már teljes működésben, 20 pedig közvetlen működés megkezdése előtti szervezkedés alatt állott s ezeken kívül volt még 20 olyan szövetkezet alakulóban, melyeknek még nem sikerült volt megfelelő bérletre szert tenni. A működésben levő 108 szövetkezet fele, vagyis 55, Felső-Olaszországban, nevezetesen Emiliában, Romagnában és Lombardiában, 53 pedig Sziciliában létezik.

A különböző rendszerű és nagyságu legjellegzetesebb és az addig észlelhető volt alakulatok valamennyi válfajait képviselő tíz szövetkezet főbb adatainak alábbi kimutatása hozzávetőleges fogalmat szolgáltat az egyes szervezetek arányairól és terjedelméről, valamint arról a jelentőségéről, melylyel a tagok számánál, a művelt terület kiterjedésénél és az évi bérösszeznél fogva bírnak.

*) Le Affitanze Collettive in Italia. Inchiesta. — Piacenza, 1906.

A szövetkezet neve	Szervezete	Tagok száma	Bérelt terület hektár	Évi bérösszeg líra
1. Cooperativa agricola di Molinella	egységes	557	470	41,900
2. Cooperativa agricola di Fabbriano	"	41	136	9,100
3. Cooperativa braccianti di Ravenna	osztott	3,010	260	23,400
4. Piccolo Credito di Rho	"	286	667	62,800
5. Cooperativa agricola di Cavenzano	"	141	116	10,500
6. Società Probi Contadini di Treviglio	"	120	541	48,000
7. Cooperativa agricola di Monte S. Giuliano	"	1,283	3,292	135,000
8. Cooperativa agricola di Marsala	"	730	3,389	176,208
9. Società "La Madre Terra" di Castrogiovanni	"	72	195	25,815
10. Piccole Industrie agricole Rant'Isidoro di Caltagirone	"	117	750	36,500

Az egyes szövetkezetek nagysága természetesen igen különböző; tagjainak száma rendszerint a bérelt terület kiterjedése és művelési módja által nyújtott munkaalkalom mennyiségéhez alkalmazkodik, amennyiben a kerti művelésre alkalmas, közben szőlőkkel és eperfákkal is beültetett vagy rizstermelésre berendezett, belterjes gazdálkodást igénylő területek aránylag sokkal több munkást képesek foglalkoztatni, mint az egyszerűen gabonát és takarmányt termelő külterjes gazdaságok. Mutatják ezt az 1. alatti a Pó völgyében, az Emilia rizstermő vidékén fekvő Molinella és a 8. alatti sziciliai Marsala földbérlo-szövetkezetének számarányai. Az előbbi 476 hektár területen egységes kezelés mellett 557 tagot képes családostul foglalkoztatni, miután abból 412 hektárt egészen rizsszel, 64 hektárt pedig vegyesen rizsszel, kenderrel, gabonával és szőlővel művel, míg az utóbbi 3389 hektáron egyszerűen búzát, árpat, zabot és szalastakarmányt termeszti, úgy, hogy csak 730 családnak ad foglalkozást és megélést.

Az arányoknak ezen különbözősége természetes és az adott viszonyokból következik, de azért nem hagyandó figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy az egységes rendszerű szövetkezet kisebb súlyt helyez nagy tiszta nyereség elérésére, mint arra, hogy a gépmunka lehető mellőzésével tagjainak minél több foglalkozást adhasson, vagyis inkább a drágább kézi munkát alkalmazza, csak hogy keresetet nyújthasson tagjainak. Ennek következtében az e fajta szövetkezetek évi számadásai nem is zárulnak valami jelentékeny fölösleggel. A 2. alatti fabbricoi szövetkezetnek az 1903—1905-iki két üzletévre vonatkozó számadásai szerint e két esztendőben egyenként és pedig 1903—1904-ben az összkiadás volt 36,180 líra s ebből munkabérekre esett 17,602 líra, a tiszta fölösleg volt 1,225 líra, 1904—1905-ben az összes bevétel volt 44,360 líra, ezzel szemben kiadás 40,950 líra, melyből munkabérekre 20,405 líra esett, a tiszta fölösleg pedig 3,410 lírát tett ki. A legtöbb szövetkezet számadása kisebb-nagyobb tiszta jövedelemmel zárul, csak két esetben jelentkezett csekélyebb hiány elemi csapások következtében. Ez persze csak az egységes rendszerű szövetkezetekre vonatkozik, miután az osztott gazdálkodás egyes vállalkozói eredményeiről számadások nem állnak rendelkezésre.

(Vége köv.)

A gazdatisztek továbbképzése.*)

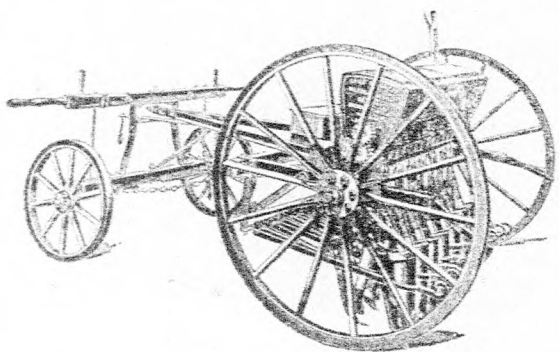
Ma minden tudomány oly gyorsan fejlődik, hogy csak egy speciális tudományág ismerete is nagyon kimeríti az embert, továbbá azon ember, ki túlyomólag szellemi munka után él és e mellett oly sokfelé lesz igénybe véve, annak emlékezőtehetsége az erős munka folytán többnyire kisebb vagy nagyobb mérvben meggyengül. De eltekintve mindentől, a folyton változó viszonyokkal haladni kell, ebben a haladásban a gazdai pályán — ugyszólván — két vezetőnk van: az újság és a szakmunkák. Mindkét tényező igen hathatós eszköz, de mind a kettőnek egy hibája van: újság, illetve szaklap ma már annyi van, hogy mindenikre előfizetni nem lehet, elolvasni mind időpazarlás lenne, sőt tán képtelenség is. A szakmunkák között pedig sok van olyan, mely a gazdára nézve semmi gyakorlati értékkel nem bír; de sajnos, igen sok olyan mű is van, melynek sem gyakorlati, sem tudományos értéke nincs. Szerény véleményem szerint lenne egy hatalmas segítő eszköz, melylyel éppen azt az elemet lehetne tán előbbre vinni, mely országunk közgazdaságának leghatalmasabb ágát vezeti és irányítja. Ez a segítő eszköz a gazdatisztek számára rendezendő ismételő tanfolyamok szervezése lenne, melyek a különféle gazdasági tudományágak köréből tartatnának. Meg van ez az orvosoknál, de legjobban ki van fejlődve a tanítóknál; ez utóbbiak részére nemcsak pedagógiai, hanem mezőgazdasági, szőlő- és borborsági, kertészeti stb. tanfolyamok is vannak. Nem lenne-e helyes, ha hasonló irányú tanfolyamok tartatnának a gazdatisztek részére is? Természetesen ezek a tanfolyamok csakis télen rendeztetnének, midőn a gazdatisztek kevésbé vannak elfoglalva.

Példával óhajtom nézetem helyes voltát bebizonyítani. Én mint gazdatiszt vagyok alkalmazva egy 700 kat. hold terjedelmű birtokon, hol nagy tehenészet van. Ez a birtok Gyalma-névi községben fekszik s az erdélyi viszonyok szerint távol esik a birtok a majortól, úgy hogy egy órányira van a legelő a majorhoz. Most tegyük fel, hogy beteg lenne egy tehén; ezt jelenti nekem a cseléd, én megnézem, vajjon a tünetekből nem-e ismerem fel az állapot betegségének okát vagy mérvét; azt találom, hogy az állat súlyos beteg, küldök tehát az állatorvosért kocsit, ez visszajön üresen és jelenti a kocsis, hogy az állatorvos a tőlünk 40 kilométerre levő Nagy-Almás községben van hivatalos kiszálláson vagy esetleg nincs otthon. Szabadságon van és a marosilyei állatorvos helyettesíti.

Milyen jó lenne ilyenkor, ha a gazda legalább az iránt lenne tájékozva, vajjon járványos és fertőző vagy pedig csak kevésbé fontos, nem járványos betegséggel van-e dolga. Ha fontos dolog a gazdasági ismeretek megszerzése a néptanítókra nézve, úgy azt hiszem, sokkal fontosabb az a teljesen annak élő és örökké azzal foglalkozó gazdára nézve.

Ilyen tanfolyamok lehetnének: az állatorvosi főiskolán gazdatisztek részére épp úgy által-

*) E közleményre nemcsak a gazdatisztek, hanem a gyakorlati gazdák általános továbbképzése czéljából is felhívjuk a gazdaközönség figyelmét. Szerk.

LOSONCZI DRILL

tolókerekes SORVETŐGÉP, alul- és felülvető szerkezettel.

Első losonczi mezőgazdasági gépgyár
BASCH ÉS TARJÁN mérnökök LOSONCZ.

Kizárólagos vetőgépgyár.

Tessék árjegyzéket kérni.

Kitüntetve:

1906. Kolozsvár: Aranyérem.

1906. Nagyvárad: Elismerő oklevél.

1906. Nagyvárad: Elismerő oklevél újításokért.

1907. Sepsiszentgyörgy: Aranyérem.

1907. Pécs: Állami ezüstérem.

segélyvel, mint a néptanítóké a földmives-iskolában.

Az állatorvosi főiskolai tanfolyamon a járványos betegségek tünetei, dezinfekciók, oltások és a legközönségesebb gyógyszerek adatának elő. A gazdasági akadémiákkal kapcsolatban is lehetne egy tanfolyamot tartani, melynek tananyagát a vetőmagnevelés, új gépek ismertetése stb. képezné, esetleg exkurziókkal összekötve, a ménésbirtokok stb. megismerése is. Tejkezelési és vajgyártási tanfolyam lehetne a sárvári tejgazdasági szakiskolánál; gyümölcsészeti tanfolyam Budapesten a kertészeti tanintézetben, szőlészeti és felsőbb szőlő- és borszőlészeti tanfolyammal kapcsolatban, a rovarintézetben a gazdaságra nézve káros rovarok ismeretét lehetne felújítani és az újabb írtási módokkal a gazdát megismertetni. Különbösen is nem a részleteket tartom én fontosnak, hanem azt, hogy nekünk gazdatiszteknek is adassék alkalom ismereteink felújítására és gyarapítására, anélkül, hogy az reánk nézve anyagi áldozattal járna. Erre azt hiszem, igényt tarthatunk, mert mi nem élvezük, mint az összes állami tisztviselők, tanítók stb. a fizetésemeléssel járó helyzetjavítást, sőt az aránylag rossz viszonyok mellett gazdálkodó földbirtokosoktól, kiket a folytonos napszámber-emelkedés, rossz értékesítési viszonyok, igen nagy közterhek ezidőszertől anélkül is eléggé sújtanak, fizetésemelést egyelőre nem várhatunk. A folytonos parcellázás a gazdasági állásokat pedig kevesbíti, illetve a tiszték jó nagy része feleslegessé lesz, nem is szólva arról, hogy az öt új akadémia mily erős rajokat boesájt ki. Mindeme körülmények pedig ezuttal már lenyomják a gazdasági javadalmazások értéköszeget és még a jövőben is jó sokáig meg lesz ez a hatásuk s így a gazdasztek önfentartási viszonyai mindinkább súlyosodnak, tehát sem a jelenben, sem a jövőben egyhamar nem bírja meg a gazdaszti osztály a továbbképzés anyagi terheit. Az állam által viselendő költségek pedig a helyesebb gazdálkodásból származó közhasznok révén bőven meg fognak térülni. És még csak egyet: azt hiszem, a magyar gazdaszti kar olyan testület, mely magában is biztosíték — a sikerre.

Dancsy György.

Szerb kereskedelmi szerződés.

Folyó hó 9 én vették fel az elejtett fonalat Magyarország és Ausztria kiküldöttei a szerb királyság közegeivel a kereskedelmi szerződés megkötésére.

Teljes bizalommal nézünk ezek elébe, mert biztosak vagyunk, hogy azon tárczaminiszterek, kiknek hivatása a magyar közigazgatási élet felett öröködni, kivatásuk magaslátán állanak és bátor kézzel védik meg érdekeinket. Nagy megnyugvással hallottuk eddig is a miniszterelnök és földmivelségi miniszter szájából, hogy élő állat behozatala által állategészségügyünket semmi szín és körülmények közt, sem határforgalom, sem más czímen bármely keleti államból veszélyeztetni nem engedik.

A kereskedelmi szerződések megkötése minimszálisan magyar érdek Szerbiával, mert hisz iparunk különösen a jelenlegi munkás- és szénhiány mellett alig bír a belföldi megrendeléseknek is eleget tenni s a megélénkülő vasúti forgalom még növesztené az amugy is ijesztő mérveket öltő vagonhiányt.

Politikai szempontok sem lehetnek mérvadók, mert a szlávokkal semmi téren sincs szerencsénk, mi sajnos elég hátrányos, de még rosszabb, ha áldozatok hozatala után sem tapasztalunk mást, mint prepotens hálátlanságot.

Remélhető, hogy Ausztriával szemben, melynek Szerbiában ipari érdekei vannak, nincs a méltányosságon túl megköve kezünk, s ha onnan az élelmezési, azaz nyerstermény-fogyasztási szempontok felvetetnek, rideg visszautasításban részesülnek.

Mind ezek távolról sem jelentik azt, hogy a mi

gazdaközönségünk rideg agrárszempontokból ne bírja érzékelni azon előnyök iránt, amelyeket egy szomszéd állammal való szerződéses viszony egy vámháborúval szemben nyújt s tudatában van annak, hogy egészben véve gazdasági fejlődésünknek nem szegi szárnyát egy okosan megkötött vámszerződés, melynek minimális követelménye, hogy a védelem nem maradhat azon a mértéken alól, amilyent a birodalmi német gazda velünk szemben élvez, megszerezve avval, amit állategészségügyi szempontokból a kormány által elfoglalt álláspont körvonalaz.

Ez áll általánosságban, de a magyar gazda jelen perczekben különleges helyzetben van. Abnormális takarmányszűk évben vagyunk, melyet tetéz az abrak- és póttakarmányok hiánya s ennél fogva ezek végtelen magas ára. Azt, hogy a szerződés ideje evvel összeesett, nem szabad kormányunknak kihasználatlannal hagynia s figyelembe, kell hogy vegye a szerződés idejének életbeléptetésére nézve.

Jelen takarmányárakkal kitéleltetni, hízlatni csak úgy lehetett, hogy tavaszon emelkedő árakat kapjunk, melyet nem szabad, hogy bármi körülmény zavarjon. Itt tekintetbe kell venni, hogy a leszart állapotban való behozatal is végtelen zavarokat okozna, mert hisz Szerbia jelenben olyan, mint egy megduzzadt tó, melynek idő kell, hogy normális állását elfoglalhassa.

A gazda krízisét végtelenül fokozta a nagyon magasra szökött marhaár a múlt évben, mert ezt jobbra nem adóságának apasztására vagy tartalékja szaporítására, hanem állatállományának szám és minőség tekintetében növelésére fordította, nemcsak azért, hogy evvel önmagának hasznát okozzon, de azért is, hogy ne sülhessék rá a bélyeget, hogy a két állam állati terményszükségletét nem bírja ellátni. Ezen igyekezet a nem gazdaszti által is honorálandó, mert országos érdek, hogy nyerstermény-behozatal dolgában magunkat minden külfallamtól emancipáljuk.

Hármas csapás bénít ebben. A vis major a takarmánytermésben. A pénzkrízis. E kettő eredményezte harmadik a marhaárak abnormális leszállása. Ezt nem szabad tetézni avval, hogy a baj még szaporodjék egy általános szempontokból helyes vámszerződésnek a jelen helyzettel nem számoló rossz időben való életbeléptetése által.

Ezekre tartom szükségesnek figyelmeztetni az illetékes köröket, de helyénvalónak tartom itt azt is felemlíteni, hogy némely körök mily mohón igyekeztek kihasználni a tavalyi marhaárakat arra, hogy a gazdaközönséget szűkeklüséggel vádolják meg és előszeretettel tettek több olyan propezióit, melyek legtöbbje állategészségügyünket kiszámíthatatlan időköz megbenitotta volna. Ugyanezen körök most ellanyhultak, mikor az alászallott marhaárak mellett a husár nem tartott lépést. Most már látható a lóláb. Nekik a hus ára csak addig feküdt szívkön, míg abból a gazdának is jutott, de mióta egyedül a közvetítés huzza le a fogyasztó bórét, azóta minden rendben van.

Ez így nincs jól. Azok, kik kompetens tényezők arra, hogy a fogyasztók ki ne zsarolassanak, de kiknek nem szabad szem elől téveszteni a termelők érdekét sem, azoknak nem szabad levenni gondjukat a husárak minimális ellanyhulása miatt arról, hogy keressék a módokat a közvetítés illetéktelen zsarolása ellen.

Ugron Zoltán.

Liszt kivitelünk veszedelme.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a napokban nagyfontosságú felterjesztést intézett a kormányhoz egy olyan kérdésben, mely az OMGE-t is éléken foglalkoztatja és amelyre nézve ugyszólván teljesen egyetértünk a kereskedelmi és iparkamara konkluzióival. A cs. és kir. szabadalmazott déli vaspályatársaság legutóbb közzétett 1908. évi díjkezdmény-jegy-

zékéről van szó, amely mig egyrészt megszünteti a budapesti malmok Dél-Tirolba irányuló lisztküldeményeire az 1907. évre az ugynevezett „Streckenzugverfahren” rendszere szerint engedélyezett kedvezményes díjtételeket, addig másfelől megújítja a magyar gabona részére eddig fennálló refakciás kedvezményeket s így ez a közös vasut egyenesen Ausztria gazdasági érdekeinek egyoldalú szolgálatába szegődött, nagy csapást mérvén ezzel az eljárásával egyik legvirágzóbb és legjelentékenyebb iparunkra, a malomiparra és közvetve mezőgazdaságunkra is.

A kereskedelmi és iparkamara felterjesztése pontos számítások alapján kimutatja, hogy mig a felsőtiroli viszonylatokban a liszt- és gabona-tarifák csak 9—34 fillérenyi disparitást mutatnak, addig a déltiroli viszonylatokban ez a disparitás 80—117 fillért tesz ki a liszt terhére, ami az oly iparcikkénél, mint a liszt, melynél 100—150 fillér a q.-ánkénti feldolgozási költség, valóságos tiltó-vám hatásával bír. Ha az osztrák (tiroli) malmoknak engedélyezett 10—30 filléres refakciákkal még fel is vehetné malomiparunk a versenyt, 1 koronás, sőt annál is nagyobb refakciákkal szemben az eddigi átlagos évi 150 ezer q.-nyi lisztexportunk csak 150,000—200,000 koronányi áldozattal volna fenntartható, ami másszóval azt jelenti, hogy a déltiroli piac a magyar lisztre nézve körülbelül elvesztettnek tekinthető. A Déli Vasut fuvardíjtételei amugy is a legmagasabbak az egész monarchiában, ezeket még ilyen malomrefakciákkal tetézni az osztrák verseny előnyére: ez egyértelmű déltiroli lisztexportunk agyonütésével.

Ez a Déli Vasut által életbeléptetett fuvar-disparitás, amelyet egy közös vasut részéről a legenyhébb szóval legalább is illojális eljárásnak kell neveznünk, semmiféle pénzügyi indokkal meg nem okolható, mert ha a felsőtiroli viszonylatokban 9—34 fillérenyi refakcia volt megállapítható, miért kell éppen a déltiroli relációkban az osztrák malmoknak 100 fillér körüli díjvisszatérítést engedélyezni? A Déli Vasutnak ez a lépése semmi más, mint egyik újabb — és ránk nézve igen veszedelmes — térfoglalása annak az osztrák tarifapolitikának, amely következetesen arra törekszik, hogy végzetes csapást mérjen a magyar, elsősorban pedig a budapesti malomiparra, amidőn egyrészt töltelhetőleg megnehezíti vagy éppen lehetetlenné teszi a mi liszt kivitelünket, másrészt pedig a magyar gabonának nagy kiviteli kedvezményeket adva az osztrák malomipar érdekében, csökkenti malmaink versenyképességét Ausztriában. Ugyanez a tarifapolitika nyilvánul meg a lindau-vorarlbergi forgalom 1907. évi díjzabásában és már több év óta a bosznia-hercegovinai vasutak díjzabásában, amely utóbbi előreláthatólag a magyar lisztnek az okkupált tartományokból való teljes kiszorítását fogja eredményezni s malmainknak ezt az eddigi fontos fogyasztási piacát a Bosznia és Hercegovina kormányzata által minden eszközzel támogatott ott létesülő új malmok fogják elhódítani.

Semmi kétség benne, hogyha tovább is tiltakozás nélkül tünnék ezt az eljárást, amelyben tagadhatatlanul következetes rendszer nyilvánul meg, ugy nemsokára az osztrák állami és magánvasutak is követnék ezt a példát és az említett precedensekre való hivatkozással mihamar teljesen lehetlenné tennék a magyar lisztre nézve versenyt Ausztriában.

Legfontosabb mezőgazdasági iparunk létérdekéről van szó s így pillanatig sem szabad késlekednünk, hogy a mezőgazdaságunkat fenyegető veszedelemmel a legerélyesebben szembeszálljunk. Teljes nyomatékkal csatolunk tehát a budapesti kereskedelmi és iparkamarának ama kérelméhez, hogy a kormány szólaljon fel a legnagyobb eréllyel és határozottsággal a Déli Vasutnak a magyar érdekeket súlyosan sértő tarifapolitikája ellen és ha ennek nem volna foganatja, nyuljon haladéktalanul a szükséges retorziókhöz, nehogy az a lehetetlen állapot álljon elő, hogy

malmaink tönkretételét az osztrák tarifapolitika diktálja saját gazdasági érdekeinek megfelelőleg a magyar buzaárakat.

A Déli Vasutal, mint közös vasutal szemben, melynek mintegy 800 km.-nyi vonala van Magyarországon, kormányunknak felügyeleti jogánál fogva nem egy módja és eszköze van az erélyes közbelépésre, szükség esetén a célját nem tévesztő visszatartásra. Sürgetve követeljük, hogy éljen is a kormány mielőbb ezekkel a hatalmában álló eszközökkel. Ami pedig az osztrák államvasutakat illeti — noha kétségtelenül sajnálatos volna, ha az új kiegyezésben a vasuti tarifákra nézve kölcsönösen biztosított szabad kéz politikáját Ausztria ennyire a mi érdekeink megkárosításával akarná érvényesíteni — ez esetben nincs más mód a védekezésre, mint a viziták fejlesztése és támogatása mellett differenciális tarifák alkalmazása államvasutainkon, úgy, hogy a nagyobb távolságokra szóló lisztküldeményekre a fokozatosan olcsóbb fuvardíj rovathat ki az osztrák felemelt átmeneti részletek ellensúlyozása céljából, amire van is elég precedens.

Végezetül csak még egyet. A Déli Vasut sérelmes refakcia-jegyzékének már az érvénybeletetése is sérelmes reánk nézve, mert évtizedes jogszokás, hogy a monarchia mindkét államát érdeklő kedvezmények, ha az illető viszonylat a két állam vasuti vonalait érinti, mindaddig csak úgy voltak hirdethetők, ha azokhoz mindkét állam kormánya megadta előzetes hozzájárulását. A Déli Vasut ezen a régi jogszokáson — ugyilátszik — önkényesen túltette magát, amennyiben a szóbanforgó refakciákat a „Vasuti és Közlekedési Közlöny”-ben ki sem hirdette, hanem csak az osztrák hivatalos lapban. Joggal felmerül tehát a kérdés, volt-e azokról a magyar kormánynak előzetes tudomása és megadta-e hozzájárulását e sérelmes intézkedéshez, amit kizártnak kell tartanunk. Ezért a sérelemért is a legerélyesebben követelünk elégtételt és reméljük, hogy a kormány meg is fogja tudni szerezni, egyúttal pedig erélyes intézkedésekkel mindent elkövet a magyar malomipart fenyegető csapás elhárítására, ami nagyfajosságú érdeke egész hazai közgazdaságunknak.

Miért drága a hus?

Az „Az Ujság” című lap vasárnapi számában „Miért drága a hus?” — Egy gazda leleplezése — cím alatt ezikk jelent meg Soly mos Gusztáv földbirtokos, igen tisztelt gazdátársunk tollából, amelyben a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezetét támadja azért, hogy „Gyémánt” nevű hizott ökre husáért, mely állat egy répaszelet megakadása folytán kényszerűen alá került, csak 78 fillért kapott bruttó kg.-kint. Nevezett gazdátársunk egyenesen a szövetkezetet okolja az értékesítés balsikeréért és többek közt még ezeket mondja: „Miért hívják ezen intézményt Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezetének? Gazdák alapították-e? Gazdák felügyelete alatt áll-e? Ha igen, összeférhető-e bizományos és vevő egy személyben? Ha igen, akkor mi joga viseli e címet? . . . stb.”

A szövetkezet ezen cikkekre reflektálva, a következő válasznyilatkozatot küldötte a fentnevezett lap szerkesztőségéhez és egyúttal hozzánk is:

„Soly mos Gusztáv földbirtokos ur tényleg beküldötte hozzánk kényszerűen folytatott egy darab ökrös husát bizományi eladás céljából,

s mi ennek a megbízásnak megfelelő, a hus az elérhető legjobb árban egy tételben egy Weinberger nevezetű husnagykereskedőnek eladtuk. Mi voltunk az elsők, akik melysége sen sajnáltuk azt a kárt, melyet ügyfelünknek ennél az eladással multhatatlansul szenvednie kellett. Eltekintve a kényszerűség okozta kellemetlenséget, mely már magában véve is az állat értékének devalvációjával járt — mert ilyen élő állatot a maga helyén és idejében okvetlen kedvezőbbben lehetett volna áruba bocsátani — az a baj is érte Soly mos gazdátársunkat, hogy a levágott állatot minden szakszerűség híjával, hozzá nem értő emberek úgy össze-vissza darabolták, kaszabolták, hogy ezzel megbízójuknak általa talán nem is sejtett nagy, felesleges kárt okoztak. Nem kétkedünk egy pillanatig sem Soly mos ur jó-hiszemiségében és bizton hiszszük, hogy ő, ha ezen körülményről tudomása lett volna, nem viszi az illetéket jelentéktelen magánügyet a nagy nyilvánosság fórumára. Lényeges tévedésnek kellene azonban minősíteniünk, ha azt vélné tisztelt gazdátársunk, hogy a hus tetszés szerint való összevagdolásának semmi köze sincs az értékesítéshez. Minden árunak meg van a maga piaci formája, és kikészítési módja. Ha a szabómánál frakk-öltönyt rendelék és ez a frakk két szárnyát a mellényem végére varrja, hát akkor bizony ez éppen úgy nem lesz frakk, ahogy a szarvas módjára vágott g-rinezű, elnyiszált bordájú krokodilus formájára kifaragott husdarabokból sobase lesz rendes piaci husár. Ami nem felel meg a követelményeknek akár minőségileg, akár külsőségeiben, azt rendes árban eladni nem lehet. Általános volt annak idején a vásárcsarnokban az elszörnnyüködés azoknál a szakembereknél, kik a szóbanforgó ökrös feldarabolásának kontár munkáját látták.”

A magunk részéről csak még néhány megjegyzést óhajtunk fűzni ehhez az esethez. A Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezet, melynek vezetésében a gazdátársadalom színe-java közreműködik, már egy évtized óta (ezelőtt mint Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet) áll a gazdasági termények értékesítése ügyének szolgálatában. Hetenkint többször megjelenő piaci tudósításai, százezer számba kiadott csomagolási és kezelési utmutatásai, a gazdaközönség széles rétegeivel fenn tartott állandó levélbeli érintkezése: mind ezt a célt szolgálják és mi, kik e szövetkezet működését állandóan figyelemmel kísérjük, elmondhatjuk, hogy az ételmiczikke értékesítése terén nagy buzgalommal és jelentős sikerekkel szolgálja a gazdaközönséget. Ma már a kaos, mely ezelőtt az értékesítés terén uralkodott, oszlófélben van, az értékesítés biztos mederbe terelődött. Azért fájlalunk kell, ha bármily oldalról esorbát igyeksenek ütni a szövetkezet reputációján. Ha valaki önhibájából az értékesítésnél kárt szenved, ne állítsa oda bünbakul a szövetkezetet, mely bizonyára mindenkor kész arra, hogy az értékesítés minden fázisa tekintetében részletes felvilágosítást nyújtson az érdeklődő termelőnek.

Ellőtünk sem ismeretlen a panaszok egyik-másik formája. Mint a szövetkezet titkárja panasolja: valaki vadsertést küld a szövetkezetnek eladásra; a vadsertést a városi állatorvos hivatalosan elkobozza, még mielőtt a szövetkezetnek csak tudomása is volna annak érkezéséről. A fél az elkobzásról értesítve, szörnnyű haraggal támadja a szövetkezetet, ujsággal való közzétételével stb. fenyegetőzik, mert: „ . . . . ő

még egész melegen, azonnal a lövés után vasutra adta a vadsertést s így lehetetlen, hogy az másnap Budapestre érkezvén, elkoboztassék”. Mások tényleg gyönyörű, de már az érés legutolsó stádiumába jutott körtét küldöttek eladásra a szövetkezetek és fel voltak habozva, hogy ezert a gyönyörű körtéért semmit sem kaptak, pedig maguk hibáztak akkor, mikor az eladást a kelletnél egy héttel későbbre halasztották. Mások ismét piszkos ujságpapirosba göngyölték és forrázva küldöttek a legszebb baromfit s nem átalították a szövetkezetet még csalással is vádolni, noha csak rejtük mult, hogy helyes kezelés révén épp a dupláját kapják annak az árnak, mely ily körülmények között az eladásnál elérhető volt. Méltányosság és saját hibáik helyes felismerése, a kiadott utasítások pontos, gondos betartása kell, hogy vezérelje termelőinket az ily kérdésekben.

Kezeink között van a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezetéről kiadott utmutatás, melynek egyik pontja így kezdődik: „Marhahus csak a budapesti piaci szokásoknak megfelelően feldarabolva küldhető be értékesítés végett” s aztán apróra elmondja, miként kell a feldarabolásnak történnie. Eszerint az utmutatás szerint kellett volna eljárnia Soly mos gazdátársunknak is s akkor nem érte volna őt oly érzékeny kár, melyért a szövetkezet ezuttal éppen nem tehető felelőssé.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal
Nem boldog a paraszt	97
A mezőgazdasági szaktantárgyak tanítása az egyetemen	98
Szövetkezés Olaszországban	100
A gazdasági továbbképzése	105
Szerb kereskedelmi szerződés	107
Liszt kivételnek veszedelme	107
Miért is drága a hus?	108

Tárca.

Egy szinmagyar könyvről	98
-------------------------	----

Gazdaságjog.

A gazdasági okmányainak visszatartása	101
Irodalom	102
Levélszék	104
Vegyesek	108
Olvasóinkhoz. — Személyi hír. — Az Országos Közlekedési Tanács gazdátaljai. — Gyász-hírek. — A nemzetközi pénzpiacról. — M-laszra nincs szállítási kedvezmény. — Pótlóvok és csikók közvetlen bevásárlása a tenyésztőknél. — Bernát István székfoglalója. — Felhívás a házinyul tenyésztőkhoz. — A magyar-osztrák kölcsönös állatforgalom új szabályozása.	108
Kereskedelem, tőzsde	110
Szerkesztői üzenetek	111

Olvasóinkhoz. A „Köztelek”-nek, mint köz- és mezőgazdasági lapnak, a mezőgazdasági életet érdeklő közgazdasági kérdésekkel éppen úgy foglalkoznia kell, valamint a mezőgazdasági ismereteket is szakszerű gondnal kell ápolnia. E kettős köteleességét idáig olyformán teljesítette, hogy a „Köztelek” minden egyes száma egyaránt közölt közgazdasági és mezőgazdasági szakcikkeket. Régen szükségét éreztük azonban a felhalmozódott anyag megosztásának oly módon, hogy a hetenkint kétszer megjelenő lap egyik számában a mezőgazdasági, másik számában pedig az általános jelentő-

HEUCKE A. Hausindorfli gőzeke-gyár **gőzeke-készleteit**
kittáló rendszerű
szállítja a magyarországi vezérképviselőt:
Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

ségü, közgazdasági közleményeket koncentrálnak. Ujévtől kezdve erre a rendszerre térünk át. Ennek megfelelőleg az OMGE. hivatalos közléseit, ülések jegyzőkönyveit és a közgazdasági események megbeszélését igyekszünk a „Köztelek” szerdán megjelenő számában összpontosítani. Olvasóink tehát eleve tudhatják, hol kell keresni ezirányú közleményeinket. A szombaton megjelenő számot mezőgazdasági szakközleményeknek szenteljük, melyeket Egyről-másról rovattunk vezet be. Sokan kérték olvasóink közül is ezt a beosztást azért, mert a gyakorlati gazdáknak vasárnap több idejük van az olvasásra. Miután azonban az élettel kell haladnunk, természetesen, hogy kiválóan aktuális cikkeket, az új beosztásra való tekintet nélkül, időszzerűleg igyekszünk közölni.

Személyi hír. Kossuth Ferencz magyar kir. kereskedelemügyi miniszter egyesületünk igazgatóját, *Rubinek Gyulát*, mint az Országos Ipartanácsnak az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület által megválasztott tagját az 1907. évi XLIV. törvényezikk 8. §-a értelmében az ipartanácsban belüli alakított állandó bizottság tagjává nevezte ki és a bizottság ipari és kereskedelmi osztályába sorozta.

Az Országos Közlekedési Tanács gazdasági tagjai. Most alakította újra a kereskedelemügyi miniszter az 1907. évi XXXVI. t.-cz. értelmében az Országos Közlekedési Tanácsot. Örömmel látjuk, hogy a nagy közgazdasági fontossággal bíró testületben a mezőgazdaság érdekei szép számu és hivatott képviselőre találtak, akikről remélhetjük, hogy sikeresen fogják a Tanács munkásságában, amely kívánatos, hogy az eddiginél intenzívebb legyen, kifejezésre juttatni azokat a szempontokat, amelyekkel közlekedésügyünk intézésében, szállítási tarifáink megállapításában és egész vasuti politikánk irányításában mezőgazdaságunk érdekében nem szabad elhanyagolni. Tagjai a közlekedési tanács teljes ülésének többek között az országgyűlés képviselőháza részéről *Bathányi Tivadar* gróf, *Szilassy Zoltán*, *Teleki Arvéd* gróf, stb., a főrendiház tagjai közül *Hertelendy Ferencz*, *Keg'evich Gábor* gróf, *Miklós Ödön*, *Széchenyi Bertalan* gróf, *Széchenyi Viktor* gróf, *Zselénski Róbert* gróf, stb., továbbá a Magyar Gazdaszövetség részéről *Bernát István*, az OMGE. részéről *Rubinek Gyula*, az Orsz. Erdészeti Egyesület részéről *Bund Károly*, az Orsz. M. Kertészeti Egyesület részéről *Emich Gusztáv* és végül a földművelésügyi m. kir. miniszter kijelölése alapján a gazdasági egyesületek sorából a következő kinevezett tagok: *Bánffy Ernő* báró, az EGE. elnöke, *Baranyay Géza*, a Komáromvármegyei G. E. Szöv. központjának elnöke, *Beliczey Géza*, a Békésvármegyei G. E. igazgató-elnöke, *Bujanovics Gyula*, a Mezőgazdasági Szesztermelők Orsz. Egyesületének választmányi tagja, *Czeiner Nándor*, a Beregvármegyei G. E. alelnöke, *Dess-ffy Aurél* gróf v. b. t. t., az OMGE. elnöke, *Emödy József*, a Nyitra vármegyei G. E. elnöke, *Fernbach Károly*, Bács-Bodrog vármegye főispánja, *Forster Elek* hasznabérlő, a Tapo'czavideki Gazdakör elnöke, *Horváth Jenő*, a Pozsonyvármegyei G. E. titkára, *Jeszenszky Andor*, a Tolnavármegyei G. E. elnöke, *Jeszenszky Pál*, az OMGE. ügyvitkára, *Nemeskéri Kiss Pál*, nyug. államtitkár, *Lészay Ferencz*, az Erdélyi G. E. alelnöke, *Majláth József* gróf főrendiházi tag, *Meskó Pál* a Magyar Gazdaszövetség titkára, *Pálaviczini Ede* örgróf, az OMGE. alelnöke, *Pillor Kálmán*, a Sáros vármegyei G. E. elnöke, *Rainprecht Antal*, a Veszprémvármegyei G. E. alelnöke és *Vásárhelyi József*, az Aradvármegyei G. E. elnöke.

A Közlekedési Tanács kebelében alakított tarifa-bizottságban az OMGE.-t *Rubinek Gyula* igazgató képviseli.

Gyász hírek. Eszterneki *Biró Kálmán* királyi tanácsos, földbirtokos e hó 10-én, 79 éves korá-

ban meghalt és e hó 11-én helyezték a gyönyöshalászi családi sírboltba örök nyugalomra.

Rék Mór földbirtokos, egyesületünk tagja e hó 2-án 76 éves korában elhunyt és e hó 5-én temették el a zeezei izraelita sírkertben.

Domozlay József uradalmi számtartó, e hó 2-án, 68 éves korában meghalt és e hó 4-én helyezték a dobori sírkertben örök nyugalomra.

A nemzetközi pénzügyi piacokról. Lapunk múlt számában foglalkoztunk az Angol Bank kamatlábmérséklésének várható következményeivel, kifejezést adunk amaz óhajlásunknak, hogy az Osztrák-Magyar Bank is mielőbb kövesse ezt a jó példát. Soraink megjelenésével egyidejűleg híre ment, hogy az O. M. B. egészen váratlanul leszállította 5%-ra a bankrátát s így a pénzügyi horizontján jelentkező derengés talán mégis egy közeli jobb jövőendő felvirradását jelenti. Rosszmájú emberek hajlandók ugyan az O. M. B. főtanácsának e szokatlan sietsége mögött taktikát sejteni és a jegybank előzékenységét a parlamenti bankbizottság kiküldetésével kapcsolatba hozni, de bármint álljon is a dolog, el kell ismernünk, hogy a jegybank ezáltal tényleg méltányosan és hamar levonta a kedvező külföldi irányzat kövekezményeit s az angol és francia bankok példájára, továbbá saját kedvezően fordult üzletmenetének hatása alatt nem késett a közönség és hazai piacunk érdekeinek megfelelően ocsóbbá tenni a pénzt s ezzel felszabadítani sok olyan tőkét, melyet eddig lekötve tartott és a vállalkozástól elvont a két hónapig uralkodott magas bankráta következtében szokatlanul emelkedett betéti kamatláb. Sok jel arra mutat, hogy e kedvező fordulat tartós lesz és az Amerika felől fenyegető aranyelvonás veszedelmének csökkenésével az Angol Bank további kamatlábmérséklésére van kilátás, továbbá a német birodalmi bank is csökkentheti már a napokban a diszkontot. Mivel az O. M. B. adóköteles bankjegyei — ugyilátszik — teljesen kikerülnek a forgalomból s a devizák árfolyamai is örvendetes javulást mutatnak, túlzott optimizmus nélkül számíthatunk az ötfödél vagy éppen négyszázalékos bankkamatlábnak tavaszig való feltámadására s ennek kapcsán gazdasági életünk fellendülésére, a minden vállalkozási kedvet elzáró hosszúságos pangás megszűnésére. Nem ringatjuk azonban magunkat ábrándokban, mert attól, hogy a pénz valóban ocsó legyen s hogy egész hitelszervezetünk kiheverje a közelmúlt erős rázkódásait, bizony még vajmi távol vagyunk.

Melassra nincs szállítási kedvezmény. A kereskedelemügyi miniszter értesítette az OMGE.-t, hogy a moslékra, melasszra, melassz-takarmányra kért újabb szállítási kedvezményeket nem engedélyezi, miután ezeket amúgy is alacsony díjtelek mellett szállítja a MÁV.

Pótlóvak és csikók közvetlen bevásárlása a tenyésztőknél. Mint illetékes helyről értesültünk, a hadsereg lószükségletének beszerzése tárgyában a közös hadügyminiszterium nagyfontosságú rendeletet adott ki. Eszerint a pótlóvató-bizottságok fel lettek hatalmazva, hogy ezentul ne csak az eddigi két vásárlási időszakban, t. i. tavasszal és ősszel, hanem egész éven át vásárolhassanak lovassági pótlóvakat és csikókat, ama határozott kikötés mellett, miszerint a csikók csak a legeltetési évszakban adhatók át a csikótelepeknek, valamint hogy a bevásárlás kizárólag tenyésztőknél eszközöltesék. Ezen üdvös intézkedés, mely egyrészt a tenyésztő-közönség és a lovató bizottságok közötti gyakoribb érintkezés létesítése által a közvetlen bevásárlást van hivatva előmozdítani, másrészt alkalmat nyújt a gazdaközönségnek arra, hogy katonai használatra alkalmas lovait a lovató-bizottságoknak bármikor is megvételre ajánlhassa. Kívánatos volna, ha a gazdák a kezdet nehézségeit, melyek minden új módu üzennél elkerülhetetlenek, mielőbb leküzdénék és ajánlataikkal minden alkalommal bizalommal fordulnának az avató-bizottságokhoz, melyeknek határozott rendeletük van az

iránt, hogy az előbb jelzett mindkét félre nézve nagyfontosságú érdekek előmozdítása céljából minden lehető elkövessenek. Ezen közléshez tenyésztőkörökben a következő megjegyzéseket fűzik: Az ugynevezett alkalmi vételekből eddig rendszeren a lokereskedő hozott hasznot, akinek jól szervezett és nagy litérjedésű üzleti apparátusa segítségével sikerült a tenyésztőhöz közelíteni, miáltal a vásárlási módozaton könnyített ugyan, de saját előnyét minden körülmények közt biztosította, amennyiben a tenyésztő esetleges szorult helyzetét (takarományhiányt, kedvezőtlen gazdasági viszonyokat, méne-felosztást stb.) arra használta fel, hogy a gyakran nagyon értékes tenyészanyag árát lehetőleg leszorította, miáltal nemcsak a tenyésztő, de az országos lótenyésztés is károsítva lett. Habár ezen új rendszerrel a lovak eladása nem oly kényelmesnek látszik, mint a kereskedővel szemben, másrészt azonban a tenyésztő biztosítva lehet afelől, hogy lovait mindenkör és minden körülmények közt valódi értékük szerint és saját károsítása nélkül adhatja át a lovató-bizottságoknak.

Bernát István székfoglalója. A Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya hétfő este *Berevicsy Albert* elnök vezetésével felolvasó ülést tartott, amelyen elsőnek *Bernát István*, két évvel ezelőtt megválasztott levelező tag tartotta meg székfoglaló előadását „A földbirtok megosztásáról” czímen. Röviden ismertette Anglia, Oroszország, Franciaország, Olaszország, Dánia, Hollandia, Svájc s más kultúr-országok birtokpolitikáját s kimutatta, hogy azok az állítások, mintha a nagybirtokok a kicsinyeket felszívják, alappal nem bírnak. E felolvasást lapunk legközelebbi számában fogjuk részletesen ismertetni.

Felhívás a házi nyultenyésztőkhez. A házi nyultenyésztés egy idő óta rohamos lépésekkel halad előre. Az ország mindegyik vidékén újabb és újabb hívei akadnak e mindenütt könnyen üzhető tenyésztési ágazatnak. Jövedelmességére azonban a tenyésztők csak abban az esetben számíthatnak, ha termékeiken egész éven át minden időszakban tudhatnak. A Magyar Mezőgazdák Szövetsége Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31. házi nyultenyésztési akcióját országosan szervezve, módot és alkalmat nyújt arra, hogy a tenyésztők házi nyulcaikat (akár fajállatok, akár piaci értékesítésre való keresztesek vagy a tenyésztésből kiseljeztett állatok) bármikor minden mennyiségben értékesíthessék. Felhívjuk tehát a tenyésztőket, hogy saját érdekükben eladásra kerülő nyulcaikat fenti szövetségünknél bejelentésük.

A magyar-osztrák kölcsönös állatforgalom új szabályozása. Az Ausztriával való gazdasági viszonyaink új rendezésével kapcsolatban tudvalevőleg a Magyarország és Ausztria közötti kölcsönös állatforgalomra vonatkozólag is egészen új szabályok léptek a jelen év első napján életbe. Ebben a tárgyban a földművelésügyi miniszter közvetlenül újv előtt terjedelmes rendeletet bocsátott ki, mely részletesen megjelöli az Ausztriába irányított állatszallítványok egészségügyi ellenőrzésének és a monarchia másik államába való bocsátásának feltételeit. Az új rendelkezések nehéz feladatot róttak a vasuti állatrakodó állomásokra kirendelt állatorvosi szakértőkre és a magyar állategészségügyi szolgálatnak mindenestire nagy dícséretére válik, hogy ennek a feladatnak már az első átmeneti időben teljes szabadsággal felelt meg. A január hó 7-én megtartott bécsi állatvásárra az új rendeletben megjelölt feltételek alatt közel 2500 szarvasmarhát és 7800 sertést hajtottak fel Magyarország területéről és a változott viszonyoknak, valamint a nagy felhajtásnak ellenére Bécsben egyetlen egy esetben sem merült fel a legkisebb kifogás és a szállítványok állatorvosi ellenőrzése és az azokat kísérő okmányok kiállítását tekintetében.

NYILTTÉR.

A Bőr- és lithion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

Kitűnő sikerrel használtatik vesebajknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvényénél, a cukorbetegségénél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Szalay-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfkirch ut. 8.

Megjelent!

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára

szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár

1908. évi folyama

A „Köztelek Zsebnaptár” tizennegyedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára **O. M. G. E. tagoknak** és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel **4 korona.**

Megrendelhető a
„KÖZTELEK”
kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

A téli időjárás megtarja állandó jellegét. A hajózás teljesen szünetel. Ami az üzlet irányzatát illeti, az utó hét végén jelentősebb kellemesebb hangulatot ismét árcsökkenés követte. Amerikából érkező jelentések szerint emelkedett a kivitel, viszont Oroszországból az export szünetel. Angliában szilárd volt az irányzat. Lényegesebb áremelkedést azonban az árjegyzések nem tüntetnek fel. Buzában és

Lisztben a szigetországnak nagyobb volt a bevétele, míg árpában, zabban és tengeriben kisebb. Franciaországban igen erős hideg uralkodott, ez azonban csak rövid ideig tartott. Parisban és a francia vidéki piacokon szilárd volt az irányzat. A nem-t piacokról gyengébb üzletmenetről jönnek hírek és alacsonyabb árak jegyeztettek. A magyar és osztrák piacok jegyzései nagyobb és lényegesebb változást nem tüntetnek fel. Az árak esőként-k némleg, a forgalom a lehető legminimálisabb és a malmok igen rossz helyzetben vannak. A malmok igen rossz helyzetben vannak. A malmok igen rossz helyzetben vannak. A malmok igen rossz helyzetben vannak.

Rozsban is gyenge a forgalom és majdnem teljesen szünetel az üzlet. Az árcsökkenés 10 fillérre tehető. Árpában szilárd gyöngye az üzletmenet, a fogyasztás alig vásárol.

Tengeriben gyenge a kínálat, az árak nem változtak. Zabban némleg kellemesebb hangulat jutott érvényre.

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

1908 január 14

Csekély, mindössze 2000 változóméretű búzára terjedő forgalom mellett az árak változatlanok.

Rozs 20 fillérrel olcsóbb.

Arpa változatlan.

Zab esőként, 1640-1680 K. árcsökkenés.

Tengeri 20 fillérrel olcsóbb. 1370 K. Budapesti paritásán jegyezhető.

Eladatott:

Búza Tiszavidéki: 100 mm 77 k. 25 K. 20 f., 100 mm. 77 k. 25 K. 30 f., 200 mm. 168 k. 25 K. 10 f., 200 mm. 76 k. 24 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 24 K. 10 f.

Pestvidéki: 100 mm. 78 k. 25 K. 40 f., 100 mm. 77 k. 25 K. 20 f., 500 mm. 76 k. 24 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 24 K. 90 f., 200 mm. 76 k. 24 K. 80 f., 100 mm. 74 k. 24 K. 40 f.

Bácskai: 100 mm. 77 k. 25 K. 10 f.

Fejérmegyei: 600 mm. 77 k. 25 K. 30 f.

Rozs: 50 mm. 22 K. 30 f., 300 mm. 21 K. 90 f., 500 mm. 21 K. 60 f., 200 mm. 21 K. 80 f., 100 mm. 21 K. 70 f., 50 mm. 21 K. 70 f. paritás.

Lóhere: 10 mm. 159 K. — f.

Újtengeri: 200 mm. 13 K. 50 f., 550 mm. 13 K. 50 f. paritás.

Zab: 100 mm. 16 K. 20 f.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Búza 1908 áprilisra	25-28 K.
" 1908 októberre	22-44 "
Rozs 1908 áprilisra	21-40 "
" 1908 októberre	18-60 "
Zab 1908 áprilisra	16-40 "
Tengeri 1908 májusra	3-92 "
Repce 1908 aug.—szeptemberre	32-83 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1908. január hó 14-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegéből 133 szekér réti széna, 19 szekér muhar, 18 szekér zsupszalma, 25 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér engerszár, 9 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, rabosbikkony, köles stb.), 8-0 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 76-88, muhar 800-800, zsupszalma 640-700, alomszalma 500-500, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszalma —, egyéb takarmány 500-650, rabosbikkony 80-90, lóhere —, zöld luczerna 90-90, köles —, sárga —, számszalma 500-620. Összes kocsiszár 212. Összes súly 234,400 kg.

Szeszüzetlet.

A szeszüzetletben a kínálat élénkebb volt és gyerebb kereslet mellett a szeszárak valamivel olcsóbban zárulnak, főleg azonnali szállításra.

Elkelt finomított szesz adózva 165-166 K., adózatlanul 66-67 koronáig nagyban. Egy nagyobb tétel vidéki finomított szesz olcsóbb áron kelt el.

Elesztőszesz adózva 163 kor., adózatlanul 64 kor.-ig jegyeztek.

Denaturált szesz hordóval együtt 56 K.-ig kelt nagyban kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ár termelői állomás 6050-61 kor. volt ajánlva.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 6250-6350 K. Bécsi jegyzés 61-6160 K. kontingens nyersszeszért.

B u d a p e s t i j e g y z é s

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	6250	6350
Finomított szesz adózva	65	66
" adózatlan	66	67
Elesztőszesz adózva	63	6350
" adózatlan	64	6450
Nyersszesz adózva	63	6350
Denaturált szesz	56	5650

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az irányzat továbbra is lanyha maradt, üzletek alig kötöttek. A malmok készletei egyre gyarapodnak, mely körülmény, valamint a jelenleg uralkodó kedvezőtlen üzletmenet késztette malmainkat, hogy üzemetket heti 4 napra mérsékeljék. Egyes malmok azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy túlhalmozott készleteik folytán üzemetket egyáltalán rövid időre beszüntessék.

A külföldi forgalom szünetel, rendelkezések gyéren érkeznek. A malmok árakat 10-2 fillérrel mérsékeltek. Heti lisztforgalom 46,198 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzasziszt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztaságúként, zásokostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	37	36	36	35	35	35	34	32-40
	71 ²	72 ⁴	8					
	30-40	26	60	17	40			

Nemzetközi gabonapiacz 1908 január 10-től 1908 január 14-ig.

	Kelet	Határidő									Határidős árak						
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Manchheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Ódeassa	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago	
Búza	14	25-10	21-96	27-10	24-90	27-78	22-18	28-02	19-34	16-81	21-01	Január	25-10 ²	21-96 ²	26-72 ⁴	22-76 ²	19-36
	10	25-30	21-96	27-—	24-90	27-78	21-76	20-14	19-76	16-81	20-01	Február	21-20 ⁵	21-15 ⁴	—	22-34	18-20 ⁴
Rozs	14	22-40	—	23-50	23-80	25-37	17-62	—	—	—	—	Január	22-38 ²	—	25-34 ⁴	18-32 ²	—
	10	22-60	—	23-80	23-80	25-37	17-70	—	—	—	—	Február	18-32 ²	—	24-74 ⁴	17-84	—
Zab	14	16-80	—	17-80	16-40	22-52	—	—	—	—	—	Január	16-70 ²	—	20-84 ⁴	—	—
	10	17-—	—	17-80	16-40	22-52	—	—	—	—	—	Február	—	—	20-82 ⁴	—	—
Tengeri	14	14-—	—	16-10	16-90	19-37	—	13-90	11-88	10-61	—	Január	14-14 ⁴	11-19 ²	18-—	—	11-88
	10	14-10	—	16-30	16-90	19-37	—	13-82	12-12	10-61	—	Február	—	14-30 ⁴	—	—	—
Arpa	14	15-70	14-82	20-80	19-50	25-37	—	—	—	—	—	Január	14-24 ⁴	14-48 ²	18-—	—	12-06
	10	15-70	14-82	20-80	19-50	25-37	—	—	—	—	—	Február	—	14-33 ⁴	—	—	—

Jegyzet: 2) márczius. 3) április. 4) május.
*a július. 5) október.

Rozsliszták:

Szám:	O.	O.I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K	3520	3480	34—	3340	3280	3160	1980

A korpa-üzlet erős kínálat és gyenge kereslet folytán lanya lefolyású volt.

A malomok bőséges készlet felett rendelkeznek és szorítják feleiket az átvételre, miáltal a második kéz kénytelen árukat a piacra dobni ami természetesen árcsökkenést idéz elő.

Heti korpaforgalom 12,946 q. volt.

Az abrakakarmányzickek árai a következők voltak Budapestem szakkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg-ként.

Finom korpa prompt szállításra	1233—1220
Goromba	119—1120
Finom korpa 1908. jan.—május szál	123—120
Goromba	124—1230
Rozskorpa	130—131
Árpáda és árpaderéze	14—1390
Malomkocny	125—1240
Budapesti gyári repeszepogácsa	15—48
Derby melasse ab Hatvan v. Pozsony	1140—113
Száritott moslék zék nélkül	110—14
Maláta csra	1410—14
Répszélet	1240—133
Szörpítő 18—50% cukortart. hordó nélkül	109—1080
eb cukorgyár	

Élőmizickek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. január 14 en

Az ünnepek elmúltával esendőbb mederbe terelődött a forgalom. Az állandó hideg kedvező alkalmat nyújt friss és füstölt húsfélék, valamint vágott baromfiak felkaldésére, mely utóbbi különösen kedvező árban volt most elhelyezhető. Szép alma és körte igen keresett. Vajban a januári lanya-ág, mely minden évben észlelhető, ez idén is már beköszöntött. Vad kereset. Tojás szilárd irányzat mellett emelkedő hozatalokat mutat fel.

Mai árak:

Husmenny: vidéki marhahús hátulja 128—148 K., eleje 110—116 K., vidéki borjú bőrbő, hosszan méve, súlylevonás nélkül 1—116 K., helybeli borjúhús 130—140 K., sertéshús szalonnával 124—128 K., lebzott sertés 128—130 K., szalonna friss 10—140 K., szalonna sózott 124—130 K., szalonna füstölt 130—140 K., olvasztani való 130—140 K., háj 140—144 K., sertésszár 134—140 K. kg-ként. Füstölt hús (vidéki) kg-ja 140—160 K., hazai sonka 160—2—K., szalámi magyar 360—4—K., szalámi nyári 12—14 K., bárány párja —K. kg.

Vad: őz 14—160 K., szarvas 80—1—K., vaddisznó 090—1—K. kg-ként egészben, nyul nagy 3—30 K., nyul sült 2—20 K., fogoly 1—120 K., fácán 280—320 K., erdei sálka 1—K., dámvad 090—1—K. kg-ként.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 150—220 K., sülti való 290—300 K., liba fiatal 0—0—K., kacsa sovány 340—420 K., kacsa tüst 0—0—K., lud fiatal 12—18—K., tyúk 34—44—K., pulyka 12—14—K., élő sovány liba —K. páronként.

Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 140—156 K., hizott rucza 140—160 K., hizott pulyka 120—130 K., levestyúk 140—2—K., pulyka s vány 0—0—K. kg-ként. Poulard 180—2—K., gősgyűgyök —K. daraboként.

Tejtermékek: tevaj (ezenrifugált) I. 2—220 K., II. 180—2—K., főzvaj (köpül) 1—20 K., tehen-túró 12—16 K. kg-ként. Va ödi erdélyi juhúró és ruzsa-kecskegyapj. Juhúróban száthaltatva.

Zöldfélék: burgonya (vagonáru) sárga 0—0—K., róza 0—0—K., fehér 5—520 K., kivi 10—11—K., sárgarépa 70—8 K., petrezselyem 12—14 K., vöröshagyma makói 1—2—K., vöröshagyma közönséges bazai 7—8—K., fokhagyma 38—4 K., káposzta 280—310 K., 100 kg-ként. Karabé 0—0—K., 100 db spárga sós 0—0—K., közép 0—0—K., levelesspárga 0—0—K. kg-ként. Zöldbab, tövelyes 0—0—K., kifojtett 0—0—K., zödborsó, tövelyes 0—0—K., kifojtett 0—0—K., paradicsom 0—0—K., 100 K. kg-ként. Uborka salátának való 0—0—K., cezebe 0—0—K., savanyítani 0—0—K. 10 db-ként.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0—0—K., sárgadinnye 0—0—K. kg-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonahin, Torokbáti, ba ul stb.) 060—1—, másodrendű 40—50, harmadrendű apró áru 12—20 K., körte elsőrendű 1—2—, másodrendű 60—80 K. q-ként. Dió I. 40—0, II. 30—4 K. 100 kg-ként. Szőlő 120—K., finom 0—0—K., chasselas 0—0—K., szagos 0—0—K. kilója.

Vegyesárak: Bor és szeszes itatók minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz — fil. kg-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképvétele — minden méhésztársaság ügyében is ad felvilágosítást.) Gyümölcsisz 5 liter kg-ként. Gomba szárított 0—0—K., szappan — fil., lencse (erdélyi) —K., bab apró —K., magyszemű —K., lencse —K., 100 kg-ként.

Tojás: bácskai 110—114 K., erdélyi apróbb áru —K. eredeti ládánként (1440 db).

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piacon 1908. év január hó 14. (A székesfehérvári vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 37 árus 74 drb sertést, 3 árus 29 drb sültöt, 2800 kg. friss húst, 900 kg. füstölt húst, 1400 kg. szalonnát, 700 kg. hájat.

Vidékrol és pedig 14 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 136—176, süldőhús 1 kg. 144—180, füstölt sertéshús 1 kg. 140—170, szalonna zsirnak 1 kg. 128—140, füstölt szalonna 1 kg. 132—176, háj 1 kg. 144—152, disznózsír 1 kg. 152—180, kocsonyahús 78—120, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-ter élelmi piacon 1908. év január hó 14. (A székesfehérvári vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 78 árus 35 drb sertést, 2 árus 12 drb sültöt, 3820 kg. friss húst, 1200 kg. füstölt húst, 1400 kg. szalonnát, 1000 kg. hájat.

Vidékrol és pedig összesen 460 drb sertést, 27 süldő.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 128—220, q 112—110 K., süldőhús 1 kg. 156—160, füstölt sertéshús 1 kg. 160—180, szalonna zsirnak 1 kg. 124—36, füstölt szalonna 1 kg. 161—180, háj 1 kg. 144—48, disznózsír 1 kg. 156—160, kocsonyahús 1 kg. 72—90, füstölt sonka 1 kg. 164—220 fillérig.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 15 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	fillérig
Öreg közép	30—400
Fiatal nehéz	320 kg. feletti súly 120—121
„ közép	250—300 kg. 122—124
„ könnyű	150 kg.-ig 125—127
„	251—310 kg.-ig

Irányszat igen esendős.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908. január hó 13

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
Hizott marhában felhajtás	3808	Hizott marha	3808
Csontozni való marhában felhajtás	694	Legelőmarha (Wiedev.)	—
Összesen	4500	Csontozni való	694
Balatlan maradt	218	Összesen	4500
Szarmazási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyarországi	2369	Ökör	30.1
Galicz s bukovinai	941	Bika	637
Ostrák tartományokból	1200	Tehén	7.8
Összesen	4500	Bivaly	44

Árak (100 kilogrammonként élőszuliban, koronaárértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	74—82	62—72	52—60
Galicziai hizott ökör	83—84	80—92	72—78
Tarka hizott ökör	84—93	92—100	74—78
Bikák	58—68	70—74	68—72
Hizott tehén	52—74	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Kiszagd. hizó ökör	54—64	—	—
Hivny	48—50	—	—
Boszniai marha	—	—	—

Irányszat: lanya, prima ökör 1—2 K., középmínőségű ökör 2—3 kor-val olcsóbb. Bika és csontos marha legtöbb esetben 1—2 kor-val olcsóbb.

Szerkesztői üzenetek.

H. L. Nyírbátor A haszonbérlet küösös tilalom hiányában sem vásárolhatja a haszonbérleten levő ültetvényeket tetszése szerint, hanem csak az okszéri gazdaság szabályainak korlátai között, tehát olyan vágatai fadák betárolásával, amelyek a helyi viszonyoknak és az illető fafajta természetének megfelelően 3—40 éves turnusban vágatható s így a hasonbérletnek nem áll jogában az illető ákaczkokat egyszerre vagy 12 éves fordában vágatni.

M. R. Szete. Minden gazdának és vadászának ismernie kellene a vadászati törvényt, az 1883. évi XX. t. cz.-et, melynek idavonatkozó szakasza így szól:

2. § Saját földön a tulajdoson vagy az, akinek az jogot vagy engedélyt adott, a vadászatot a törvényben meghatározott korlátok között szabadon gyakorolhatja, ha az:

1. e y tagban vagy összefüggésben álló részekben legalább 200 holdra terjed, holdját 110 □-ó év l számítva, habár több határon fekszik vagy utak, vasutak, esatornák, folyók vagy patakok által hasíthatik is; vagy ha a földbirtok

2. kétszáz holdnál kisebb ugyan, de kertileg műveltetik és kerítéssel vagy árkolattal el van zárva, belső telket, szőlőt vagy állandó szigeteket képez;

3. az egy tagban legalább — holdját 100 □-óval számított — 50 holdat tevő földbirtokok tulajdosonai összefüggésben levő földjeikre neve a vadászati jog gyakorlására egyesülhetnek, amennyiben az egyesített területek a 100—100 négyzetööllel számított — holdat megütik.

A törvény kataszteri holdokról szól. Ön a kiterjedést magyar holdakban tudakolja. A magyar holdat 120 □-óval számítva, az ósáló nyit vadászterületnek legkisebb mértéke 266 magyar hold és 80 négyzetööl. Egyesülhetnek a vadászati jog gyakorlására azok a birtokok, amelyeknek kiterjedése magyar holdakban legalább 66 hold 800 négyzetööl.

B. G. Ollár. 1. Parcella haszonbérletnél, különösen ha részletként meg van állapítva, hogy mely parcellák szolgálnak a haszonbérlet tárgyául, az ez alut kivett parcellákhoz a haszonbérlet semmi igényt sem tarthat és azok a tulajdoson rendelkezése alatt maradnak. Az utóbbi tehát tetszése szerint a fület is sarlóztathatja rajtuk. Az utat illetőleg a haszonbérlet csak azt igényelheti jogosan, hogy az uton szabadon közlekedhessék. Ha bárkinek a cseledei a haszonbérlethez tartozó föld-ken járnának, ez ellen jogosan tiltakozhatik s a mezőrendőri törvény rendelkezései útján szerezhet orvoslást.

2. A haszonbérlet földek területére hulló falomb fölött a haszonbérlet szabadon rendelkezik és senki ott áll el nem tilthatja, hogy azt tetszése szerinti módon, pl. alomnak felhasználja.

3. Nezetünk szerint a haszonbérlet a vetőmagot az okt. 24-iki áron tartozik megváltani, ha áll az, hogy a szerződés szerint a tulajdoson tartozott volna az eszt vetést már okt. 24-ére befejezni s a vetéseket átadni.

4. Ha szóval megegyeztek arra nézve, hogy a tulajdoson az akolt is átadja, ezen s öbeli megegyezés alapján az átengedést jogga követelheti. Sz. F.

M. J. H. N. Juhnyiró-g-pekét használnak Ausztráliában, Angolországban és helyenkint Németországban is, de eredménynyel csak ott, ahol az állatok köztakarója nem ráncos, a gyapjúalás ritkás s a gyapju zsirban szegény. Nálunk rends használatban nincsenek és mert magasabb tarlót hagynak, finomabb, értékesebb gyapju nyírására nem ajánlatosak. Schaumburg Lippe hercege szlavonve-őcei uradalomban alkalmában van egy Hauptner-fele gép. Ha működésben kívánja látni, forduljon nyírás előtt az illető uradalom igazgatóságához. Dr. B.

A. J. Macedonia A föltett kérdéslről se törvény, se külön döntvény nem intézkedik. A körutakról és a mezei dűlőutakról szóló törvényes szabályokból azonban az következik, hogy a kérdés lényege ott fekszik, vajjon az illető ut föl van-e véve a közlekedési utak hálózatába vagy sem. Ha föl van véve, akkor annak feltörése egyáltalán tilos és a közlekedés az uton mindenkire nézve egyaránt szabad, ha pedig az ut nem közlekedési ut, akkor annak a fontartását követelni a vadászatra jogosultnak sincsen semmi különös jogzeme. Kocsival a vadászatra jogosult is csak o t közlekedetik, ahol más emberia. Gyalogosan járhat-kehet, amerre neki tetszik, mert az 1883. évi XX. t. cz. 6. §-a szerint a haszonbérlet a vadászati jog gyakorlásában csak a vadászati és mez i rendőrségi törvény határozatai által korlátozható, még akkor is, ha eközben károkat okoz, amelyeknek megtérítésére nézve a 7. és 16. szakaszok irányadók.

A 2. §. ehhez még hozzátessz, hogyha a haszonbérletbe adott vadászati tere a tulajdosonok valamelyike a haszonbérlet vagy azt, aki ennek engedélyvel vadász, a vadászalomban akadályozza: 10 főtől 50 főtig terjedhető pénzbüntetésben marasztalardó. Ez a rendelkezés kétségkivül kiterjed mindenkire, aki a vadászatra jogosult a vadászati gyakorlásában jogtalanul akadályozza. Ez a paragrafus övatosságra int és kétségen kivül helyezi azt, hogy a vadászatra jogosultat a szántó/ódenken való járásban akadályozni nem lehet. Sz. F.

B. Berecseszi. Adagolása nem egészen megfelelő, mert a szárazanyag több, mint amennyit a nem tulajdoson leromlott marha meg tud enni, a keményítőtérteke pedig még így sem elegendő. Ezért inkább a következő adagolást ajánljuk: 60 kg. iakarmányrépa, 5 kg. széna, 10 kg. polyva, 4 kg. tengeridara s 5 kg. rizstakarmányliszt tartalmaz 275 kg. szárazanyagot, 09 kg. fehérjét s 14 kg. keményítőtérteket. Mi tehát egészen elbágyandónak tartjuk a 10 kg. rozsszalmát, vagy ha nem tethetne 10 kg. polyvát, csak azt kellene a szalmával kiegészíteni, az abrakot pedig 25 kg.-mal szaporítandónak véljük. Cs. I.

Sz. Zs. Mezőlak. Kérdése nem elég határozott arra, hogy használható feleletet adunk reá. A legtöbb nehézséget az okozza, hogy nem mondja meg, mennyire bővelkedik szénával; továbbá az állatok hozzávetőleges súlyát is ismernünk kellene, mert abból, hogy juhait angol keresztelésű, nem következtethetünk az egyes korosztályok valószínű súlyára, amennyiben a keresztelés és a anyagát kisebb vagy nagyobb testű fajták képezhették. Így pl. ha merinóvérből történt a kiindulás, annak kisebb s nagyobb testű típusai vannak, ami pedig az angol fajtákat illeti, azok is eltérő nagyság, a southdown kisebb testű, mint a shropshire, ez kisebb testű, mint a hampshire s így tovább. Ha tehát határozott feleletet akar, akkor tájékozottasson mind-nekelőtt szénakészlete nagyságáról s azonkivül írja meg azt is, hogy valosímen mekkora átlagos súlyuk juhainak egyes korosztályai. I. Cs.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK
ÚJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.
WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORFI, MAM, MUTH, OBERNDORFI
 TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVALASZTÁS ALAPJÁN,
 NAGY TÁPANYAG-TARTALOM ÉS TÖMEGTERMELES
 ~ SZAVATOLÁS MELLETT ~
WOHANKA ÉS TARSÁBUDAPEST
 V. VACI-KÖRÜT 76.

KERESÉK

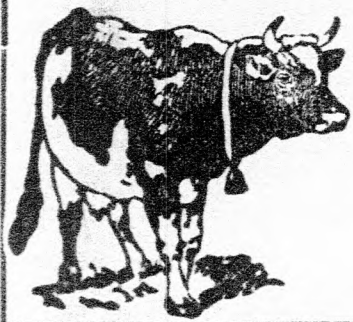
2-3000 holdas intenzív gazdálkodásra alkalmas bérletet. Ügynökök megállapodás szerint díjaztatnak. Czim: _____

Blau Béla, Buda-Bicske.

225

1900. évi párisi világkiállításán „Grand Prix“.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor.

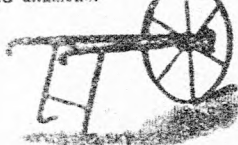
Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K. 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle
korneuburgi marhatáppor
 Csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: **TORÓK JÓZSEF** gyógyszerháza.
 Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Világhírű s szabalom
 18 államban.

Stadel-Torkos
földmérő-taliga

kapható
 Stadel gépgyárban, Győrött.

ŐS-BUDAVÁRA

felosztása alkalmából már csak rövid ideig a következő tárgyak kerülnek eladásra: 1 db villamótor, váltakozó áram gyári szám 3410. Ganz és Társa gyártmányú 6 polus, 820 fordulát száma. 100 Voltos 20 lóerős, 1 db gázmotor dupla csilinderrel, 30 lóerős, gyári szám 206, Ganz és Társa gyár 1894-ben gyártották. Egy db vízkazán 10 légkönyomású biztonsági szeleppel, feszítővel és vizállást mutató üveg-gel felszerelve, kazánjának átmérője 80 centiméter, hossza 2 méter. Két darab Emke-féle forgó-zivattyú, Lórenc Vktor-féle gyártmányú, szívó magassága kilenc méter, nyomó magassága 5 méter. Egy drb transzmisszió 4 csapágygyal, 6 db szikororonggal, jó karban levő szijakkal stb. minden a legjobb állapotban, minden áron eladó. 231

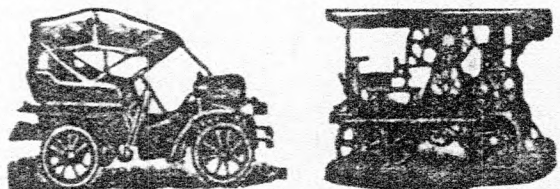
Értekezni lehet reggel 8-tól délután 5-ig Ős-Budavára területén a tulajdonossal.

Bérletet keresek

1000-1500 magyar holdasat, sik fekvéssel, kedvező csapadékviszonyokkal, lehetőleg vasútállomás közelében, ahol különben is meg vannak az intenzívebb üzemhez megkívánt feltételek. Czim a kiadóhivatalban. 205

Motorok, Automobilok, Motorfűrészek, Motorcséplők, Szivógázmotorok.

Elsőrendű gyártmány. Legmesszebbmenő jótállás.

KELLNER és SCHANZER
 BUDAPEST, VII., ISTVÁN-UT 18. SZÁM.

A hercegi uradalom Slatinai kerületében, Szlavóniában.
 250 métermázsra legjobb

nyári vetőbuza

eladó. Ára mmázsánként, zsák nélkül ab Slatina állomás, 28 kor. Minta rendelkezésre áll. Megrendelések a

Schaumburg-Lippe hercegi uradalma igazgatóságához,
 Virovitica, Slavonia kéretnek. 230

Eladó peronoszpóra-mentes burgonya.

A mi-osi uradalom eladásra bocsátja az alant, importált mag után termelt, kézzel válogatott burgonyafajtákat, métermázsánként 7 koronáért ab Zalabér állomás, vevő által frankó állítandó zsákokban, 1908 tavasszal szállítva, 100 kilogrammos legkisebb mennyiségben. **Professor Märker:** fehér husu, magas keményítőtartalmu, bőtermő. **Wolmann:** vörös színű, nagyon keresett faj ipari célokra. **Industrie:** sárga husu, ugy étkezési, mint ipari célra nagyon alkalmas faj. **Up to date:** igen keresett fehér husu burgonya, nagyon bőtermő, étkezési célra a bécsi piacon nagyon keresett. **Cymbal:** korán érő, sárga husu, bőtermő étkezési faj. **Ascher, P. Krüger és Weisse-Königin:** mindhárom faj ugy étkezési, mint ipari célra nagyon alkalmas. **Eigenheimer, Avenir:** Hollandi tenyésztések, korai, sárga husu: továbbá az ismert **Magyar-Kincs** fajtát, mely 19.6-ban Agnellitől hozott eredeti mag termése, bőtermő, magas keményítőtartalommal, ugyszintén **Agnelli Pannóniája,** sárga husu, korai. Előjegyzéseket a vételár 20%-ának be-küldése mellett elfogad. 213

Uradaimi intézőség Mikosdpuszta, per Zalabér.

GRÓF TELKI ARVÉD DRASSÓI URADALMÁBAN, posta **KONCZA,** kaphatók: **Magyar bikák,** üszök és igásokrók, **Polandkina kanok,** **Olasz emdeni gunarak,** **Pekingi gácsérok,** **Bronz pulykakakasok,** **Lámpanykőli költőgépek,** **Fenti baromfifajok tojásai.** **Pernai lenmag,** **Szekely, putyi, prairie tengeri,** **Óvári, Oberndorfi tak. répmag,** **Amerikai di-, köris-, szil-, disz-, sorfák.**

Igen szép, valogatott vörö-tarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökor és üszőborjakat ugyiszintén legprimább lekötni való és

járomosokreit legjutányosabb áron ajánlanak;

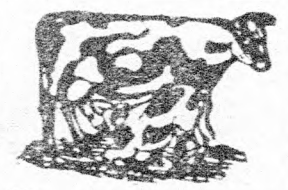
Klein Testvérek kereskedők **CZELLDÖMÖLK.** Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadottnak.

Kiválóan csontos nemes és jófejűedű Bonyhád-Simmenthali keresztelésből eredő 1-2 éves

tenyészbikák eladók. Fedeztetés próbálva. **Yorkshiretenyészet.** Pusztá-Ferna, posta Csákvár. 8986 **Az intéző.**

Tenyészkos-eladás. A nagykorpádi gazdaságban teljesen kifejlett és ivarérett egy éves francia irányu (Soissonais) husmerino-kosok még kaphatók. **POLITZER GEZA,** Nagykorpád, Somogy megye. 3029

Eladó egy pár gyors kocsi, 100-150 cm. magasak. Árak 1200 kor. Szent-Imre Pál, Mezőzombor, Zemplén. 3071

Bonyhádi friss fejős-tenenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istantól Kispesten, Üllői-ut 24. Telefon: Kispes 1. Levél- és sürgőnyezim:

Flaschner Sándor 4743 tehénkereskedő **Bpest, Ferencz-körút 40.**

Vegyeselek Tanítók mérlegképes könyvelővé bármely korn gazdaságot február 1-28-ig (kandji) 50 korona Czim: Bertalan János, gazdasági intéző Makó, Csanád m. 3108

Eladás **Alkalmi zongoraveteli** Bösendorfer Böhmwölffer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianinók 160 ft. új zongora, vagy pianinó 250 ft-től feljebb, minden árban Zongora, cimbalom, hangszerek helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltenek. **REMENYI MIHÁLY** a Magyar Kir. Zeneakadémia szallítója, **BUDAPEST, VI., Király-utca 58.** 5479

Godóllón közvetlen a vasút és szép árnyas liget mellett 2 bérház eladó. Egyik ház 4 szobát, hozzávaló összes melléképítményekkel, parkírozott udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Dövebb értékesítés. **Ház** jellege alatt a kiadóhivataltan nyerhető.

Tavaszi vetésre ajánlok eredeti HANNA vetőárpat Kubicek Ferencz, földbírtokos, Cselehozvit, Mähren. 3033

Keltetőgépek pitalanal próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kintő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarországból, melyek bármikor díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, fácán- és kacsofajokhoz. Keltetőgépek részletezésre. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. Tegye el a keltetője **G. Mücke, Reichenberg 2. szám, bel Wien.** Ezen szakmában egyedül gyár 9904

Szepességi kárpáti fenyőborovicska, valódi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, különlegesség, egyike a legegészségesebb italoknak, kitűnő szer gyomorháj ellen, hathatós étvágygerjesztő és gyomorerősítő, a végek működésére szereltett kedvező hatású, postakorsója bérmentve, utánvét mellett 9 kor. 50 fillér. **Ganovszky Gusztáv** fenyőborovicska-gőzifőzetésszáz Szepesszombat. (Szepes m.) 166

Ugocsa megyében. Tisza-Uj-hegy közszeg határában egy 134 holdas (1200 □-01) egy tagban lévő birtok, jó lakóház és gazdasági épületekkel együtt jutányos áron eladó. A birtokon van 22,000 kor. 50 évi amortizációs költséggel. Értékesítheti Pap Sándor tulajdonosnál. Tisza-Ujhely. 3104

Tavaszi vetési szükségletre eredeti pedigrés hannis árpa után első évi utántermésből ca 50-60 q eladói, míg a készlet tartásból 40-50 q. 2-3 centi erős, ezrenként 40 korona. 2 1/2 méter magas, 3-4 centi erős, ezrenként 60 korona árban, nagy mennyiségben kapható tavaszi szállításra. Csomagolás olcsón számítatik, vasútra szállítás ingyenes. **Rudnyánszky János** borsföldbirtokosnál, Bars m. 3119

Akakácfaemete 3 éves magteret, 2 méter magas, 2-3 centi erős, ezrenként 40 korona. 2 1/2 méter magas, 3-4 centi erős, ezrenként 60 korona árban, nagy mennyiségben kapható tavaszi szállításra. Csomagolás olcsón számítatik, vasútra szállítás ingyenes. **Rudnyánszky János** borsföldbirtokosnál, Bars m. 3119

Eladó gazdasági eszközök: 3 db Shuttleworth-féle kettős eke, 1 db haranglángny, 4 db extrátpator, 1 db Fairbank-féle marhaméreg, repavágó kézi és erőhajtásra, sorvetőgépek 15 és 17 soros, fűrészeskendő 4 kerékes, szivó- és nyomószekereket, Excelsior daráló, vasfűrő, fűsztergőpad, könnyű fűderes kocsi, két üléses szánkó, 3 db tojásköltőgép. Mindezek árjegyzék féle árban kaphatók. **Gombosi gazdasági** Nagytd. 3083

Sószálla pörkölt szalonna oldalankint 40-60 kg. nehéz, kapható a hó végéig 124 kor-ért és friss lújj 140 kor-ért a Jent Rauchbauer Nándornál Újszentannán, Arad m. 3078

4 lóerős gőzgép és szénázó szalma kázalozó elővételű Shuttleworth-gyártmány, vadonát új, olcsón eladó Braun Izsáknál Gyöngyös. 3084

Tökéletesen tisztá, magnak elkészített tavaszi búkkönyv kapható másánként vevő szájkában Kis-Jenő állomás 13 korona árban. Schilling József birtokosnál Kis-Jenő, (Arad megye). 3042

Eladó A mikósi uradalom eladásra bocsátja az alanti eredeti utántermésű vetőmagzabot, méter-másánként 21 koroná al ab Zalabér állomás, vevő által franco állítandó zsákokban, 1908 tavaszi szállítva. **Duppai, Milton, Ligóvá, Leutewitz** Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beküldése mellett elfogad: **Uradaim Intézőség** Mikóspusztán, per Zalabér. 207

Tavaszi vetésre ajánlok eredeti HANNA vetőárpat Kubicek Ferencz, földbírtokos, Cselehozvit, Mähren. 3033

Keltetőgépek pitalanal próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kintő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarországból, melyek bármikor díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, fácán- és kacsofajokhoz. Keltetőgépek részletezésre. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. Tegye el a keltetője **G. Mücke, Reichenberg 2. szám, bel Wien.** Ezen szakmában egyedül gyár 9904

Szepességi kárpáti fenyőborovicska, valódi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, különlegesség, egyike a legegészségesebb italoknak, kitűnő szer gyomorháj ellen, hathatós étvágygerjesztő és gyomorerősítő, a végek működésére szereltett kedvező hatású, postakorsója bérmentve, utánvét mellett 9 kor. 50 fillér. **Ganovszky Gusztáv** fenyőborovicska-gőzifőzetésszáz Szepesszombat. (Szepes m.) 166

Ugocsa megyében. Tisza-Uj-hegy közszeg határában egy 134 holdas (1200 □-01) egy tagban lévő birtok, jó lakóház és gazdasági épületekkel együtt jutányos áron eladó. A birtokon van 22,000 kor. 50 évi amortizációs költséggel. Értékesítheti Pap Sándor tulajdonosnál. Tisza-Ujhely. 3104

Tavaszi vetési szükségletre eredeti pedigrés hannis árpa után első évi utántermésből ca 50-60 q eladói, míg a készlet tartásból 40-50 q. 2-3 centi erős, ezrenként 40 korona. 2 1/2 méter magas, 3-4 centi erős, ezrenként 60 korona árban, nagy mennyiségben kapható tavaszi szállításra. Csomagolás olcsón számítatik, vasútra szállítás ingyenes. **Rudnyánszky János** borsföldbirtokosnál, Bars m. 3119

Akakácfaemete 3 éves magteret, 2 méter magas, 2-3 centi erős, ezrenként 40 korona. 2 1/2 méter magas, 3-4 centi erős, ezrenként 60 korona árban, nagy mennyiségben kapható tavaszi szállításra. Csomagolás olcsón számítatik, vasútra szállítás ingyenes. **Rudnyánszky János** borsföldbirtokosnál, Bars m. 3119

Eladó egy pár gyors kocsi, 100-150 cm. magasak. Árak 1200 kor. Szent-Imre Pál, Mezőzombor, Zemplén. 3071

Bonyhádi friss fejős-tenenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istantól Kispesten, Üllői-ut 24. Telefon: Kispes 1. Levél- és sürgőnyezim:

Flaschner Sándor 4743 tehénkereskedő **Bpest, Ferencz-körút 40.**

Vegyeselek Tanítók mérlegképes könyvelővé bármely korn gazdaságot február 1-28-ig (kandji) 50 korona Czim: Bertalan János, gazdasági intéző Makó, Csanád m. 3108

Eladás **Alkalmi zongoraveteli** Bösendorfer Böhmwölffer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianinók 160 ft. új zongora, vagy pianinó 250 ft-től feljebb, minden árban Zongora, cimbalom, hangszerek helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltenek. **REMENYI MIHÁLY** a Magyar Kir. Zeneakadémia szallítója, **BUDAPEST, VI., Király-utca 58.** 5479

Godóllón közvetlen a vasút és szép árnyas liget mellett 2 bérház eladó. Egyik ház 4 szobát, hozzávaló összes melléképítményekkel, parkírozott udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Dövebb értékesítés. **Ház** jellege alatt a kiadóhivataltan nyerhető.

Tavaszi vetésre ajánlok eredeti HANNA vetőárpat Kubicek Ferencz, földbírtokos, Cselehozvit, Mähren. 3033

Keltetőgépek pitalanal próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kintő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarországból, melyek bármikor díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, fácán- és kacsofajokhoz. Keltetőgépek részletezésre. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. Tegye el a keltetője **G. Mücke, Reichenberg 2. szám, bel Wien.** Ezen szakmában egyedül gyár 9904

Szepességi kárpáti fenyőborovicska, valódi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, különlegesség, egyike a legegészségesebb italoknak, kitűnő szer gyomorháj ellen, hathatós étvágygerjesztő és gyomorerősítő, a végek működésére szereltett kedvező hatású, postakorsója bérmentve, utánvét mellett 9 kor. 50 fillér. **Ganovszky Gusztáv** fenyőborovicska-gőzifőzetésszáz Szepesszombat. (Szepes m.) 166

Ugocsa megyében. Tisza-Uj-hegy közszeg határában egy 134 holdas (1200 □-01) egy tagban lévő birtok, jó lakóház és gazdasági épületekkel együtt jutányos áron eladó. A birtokon van 22,000 kor. 50 évi amortizációs költséggel. Értékesítheti Pap Sándor tulajdonosnál. Tisza-Ujhely. 3104

Tavaszi vetési szükségletre eredeti pedigrés hannis árpa után első évi utántermésből ca 50-60 q eladói, míg a készlet tartásból 40-50 q. 2-3 centi erős, ezrenként 40 korona. 2 1/2 méter magas, 3-4 centi erős, ezrenként 60 korona árban, nagy mennyiségben kapható tavaszi szállításra. Csomagolás olcsón számítatik, vasútra szállítás ingyenes. **Rudnyánszky János** borsföldbirtokosnál, Bars m. 3119

Akakácfaemete 3 éves magteret, 2 méter magas, 2-3 centi erős, ezrenként 40 korona. 2 1/2 méter magas, 3-4 centi erős, ezrenként 60 korona árban, nagy mennyiségben kapható tavaszi szállításra. Csomagolás olcsón számítatik, vasútra szállítás ingyenes. **Rudnyánszky János** borsföldbirtokosnál, Bars m. 3119

680 holdas uribirtok, csinos kastély, park, gazdas. épület-ekkel ellátva, közel vasúthoz, buza alaj dombos foavesű, gazdag felszereléssel vetéssel együtt 140,000 ft-ért eladó. Csak komoly dírekt vevőknek közelebbi **Österreicher Bernátnál, Nagykanizsán.** 220/b

Fiedler János lenfonógyára

Komárom vesz nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépe

lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad

eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Most jelent meg a Tejgazdasági Zsebnaptár az 1908. évre.

Szerkesztő **Jezzenzky Pál** az OMGE ügyvezető-titkára. A tejgazdasággal (állattenyésztés, állategészségügy, takarmányozás, tejkezelés, vaj- és sajtkészítés) kapcsolatos minden kérdést feloldó. — Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen a **Tejgazdasági Zsebnaptár.** Belföldi ára 4 K. — A "Patria" irad. váll. Budapest, Üllői-ut 25.) vagy a **Tejgazdasági Zsebnaptár** kiadó-hivataltalán megrendelve, **ajánlati küldéssel 3 K 65 fillér.**

Vétel **Kukorlaczacsutka** kerestetik nagyobb mennyiségben a vasúti kocsihoz vagy hajóba rakva. Ajánlatokat 100 kg-kénti ár megnevezésével "Csütök" alatt a kiadóhivatalt továbbít. 3116

Keresek megvételre használt, de fő Mellichar vetőgépet 11-12 soros, Johnston-féle mészrakó aratógépet. **Bella Földm. Ungarórcz.** 3114

Lenmagot minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett **vásárol** 5567

Krausz Hugó terménykivitel üzlete **Budapest, V. Szabadság-tér 6.** Csakis árrakal megjelölt követelésekkel ellátott ajánlatokat veszek tekintetbe.

TAKARMÁNY ÉS TELELTETÉSI AJANLATOK ÉS KERESLETEK

ezimű rovatot nyitottunk lapunkban, mely rovatban a kishirdetések ugyanolyan árszámítás mellett közöltetnek, mint a kishirdetések. Ezen rovat nyitása által az a célunk, hogy a t. gazdaközönség feltűnő helyen tessese közzé ily irányú kishirdetéseit. Kérjük a t. gazdaközönséget, akinek eladó szénája, szalmája van, aki állatokat teleltetésre elvállal, aki szénát, szalmát venni akar, keresse fel hirdetéseivel e rovatot.

Takarmány kínálat **Takarmány ladó!** A dési állomástól 5 1/2 kilométer távolságra 250-280 bérés-szekér (2500-2800 q) saját telmelesű fölösleges rétszéna és lőhere eladó. Értékesítheti Császár Ferencz állatorvos, földbírtokossal Dese. 3129

Aluli-ott erdőbényei gazdaságban 5-600 q kifogástalan minőségű rétszéna és sarju eladó, értékesítheti tulajdonossal ugyanott. **Szűcs Gyula** földbírtokos. 3081

Eladó 1700 mázsa elsőrendű uradalmi széna, továbbá egy rendkívül osonos tenyésztésre alkalmas fekete belgai ménesítő **Günzberger Albert** úgnök, N. gy. kanizsán. 3082

Hatvan darab szarvasmarha április 1-ig jó telelésre elvállaltatik, legszívesebben 3 éves tarka tinó. Ugyancsak jó legelő is kibérelhető. **Fodor László** Bokstópuszta, posta, vasút Ferencz, Slavonia. 3036

Hunyad megye! birtokon 04 Tustya községében 1200-1500 q jó minőségű rétszéna van eladó, vasúti állomás Váralja-Hátszegről 12 kilométer távolságra. **Simén Béla,** Beszterce. 3079

Magyar királyi államvasutak. HIRDETÉNY. A magyar királyi államvasutak kezelése alatt álló helyi érdekű vasutakon az 1908. évi január hó 1-én új helyi áruudjiszabás lép életbe. Ezzel egyidejűleg 1903. évi augusztus hó 1-je óta érvényes áruudjiszabás I-XIV. Pótlékával együtt elveszti érvényét.

Az új díjzabás, mely külön német fordításban is megjelenik, a magyar királyi államvasutak igazgatóságának díjzabáseljárású osztályában (Budapest, VI., Csengery-utca 33. sz.) és az illetékesóságoknál, példányonként 5 koronáért kapható.

Budapest, 1907. december 18-án. **AZ IGAZGATÓSÁG.** (Utányomás nem díjaztatik.)

GAZDÁK FIGYELMÉBE!! **UJDONSÁG!** **UJDONSÁG!** **Most jelent meg: ÁLLAT-EGÉSZSÉGTAN.**

223 ábrával. Állattenyésztés és állattartó gazdák és szakiskolai tanulók használatára írta: **MONOSTORI KAROLY** A MŰ ÁRA **7 KRONA.**

okl. áll. orvos, a m. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára. **Megrendelhető a "PATRIA" r.-t. n. az Állat-egészségtan szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.**

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok) **Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.** **Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.**

igazgatóság és központi iroda: **Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.** **Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.**

Értékesít husféléket, baromfi, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt mézet és **MINDENMÉÜ ELEMICZIKKET.** **Hardóber-értékesítő osztály.** Egetett szeszek értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

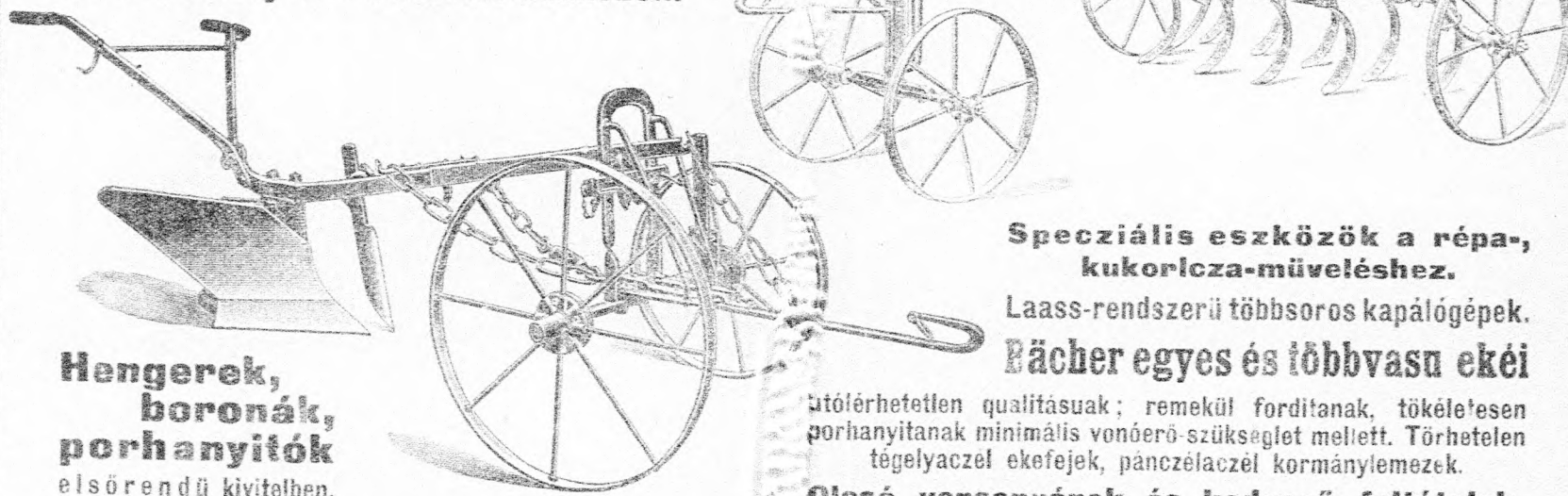
A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

A tavaszi talajelőkészítés legczélszerűbb eszköze a **RUGALMAS FOGÚ KULTIVÁTOR**

mélyjáratszabályozó - emeltyűvel.

Több ezer darab legnagyobb megalégedésre használatban.

Modern talaj- és rétművelő eszközök.

**Hengerek,
boronák,
porhanyítók**
elsőrendű kivitelben.

Specziális eszközök a répa,
kukorica-műveléshez.

Laass-rendszerű többsoros kapálógépek.

Bächer egyes és többvasú ekéi

Utólérhetetlen minőségűek; remekül fordítanak, tökéletesen porhanyítanak minimális vonóerő-szükséglet mellett. Törhetetlen tégelyacél ekefejek, páncélacél kormánylemezek.

Olcsó versenyárak és kedvező feltételek.

BÄCHER RUDOLF specziális eke- és talajművelő eszközök gyára.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Az „eredeti Melichar“-g/ártmányú **„UNICUM DRILL“** páros sorszámú **„UNICUM DRILL“** a jelenkor legtükéletesebb sorvetőgépe.

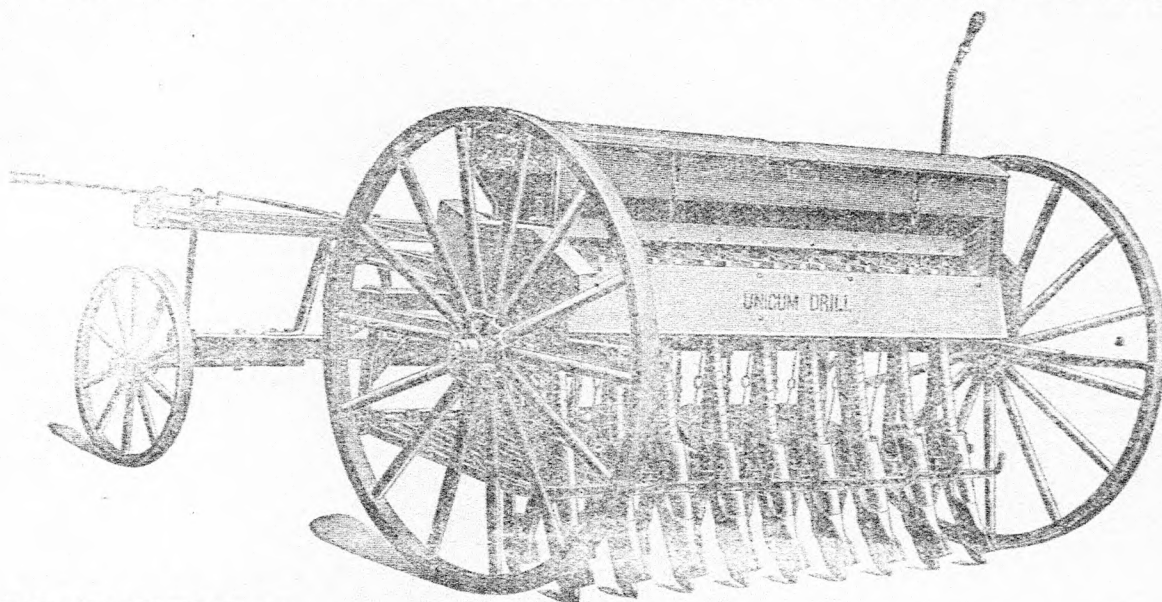
Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma, ideálisan tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás, feltűnően csekély vonóerő-szükséglet, szilárd kivétel, elsőrendű anyag, hámulato-an egyszerű szerkezet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32000 db használatban. Számtalan elsőrendű kitértetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb specziálítások:

Mütrágyaszórógépek és mütrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek.

Különleges répa vetőgépek és amerikai rendszerű kukorica-fészekbevetők (a Hermann-féle művelésmóddhoz).

Chiliszőrök a cukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ sorvető- és mütrágyaszóró-gépek gyára.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; építgy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy aiant ememhez forduljanak.
gőzszántási vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Gróf Csáky Vidor körmösi uradalmában kitűnően
fejlett 100 drb egyéves, vészen átment, fehérszőrű

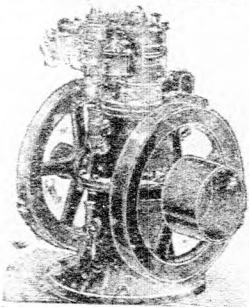
mangolicza tenyészkocza

és ugyanolyan 16 drb egyéves **TENYÉSZKAN**
eladó. — Felvilágosítással az uradalmi felügyelőség
szolgál (u. p. Mezősas, Bihar megye). 212

HIRDETMEYNY.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályú **sima és gyökeres Ripária Portális, Vitis Solonis és Rupestris Monticola** alanyvessző. Továbbá ily alanyokon készült első osztályú **gyökeres fásoltvány** a legkitűnőbb esemege- és bórfaokban; ugyszintén **sima és gyökeres hazai szőlővessző.** Fajtisztaságért kezeséget vállalunk.

Badaacsony-szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep
Tapoleza, Zala megye. 226

TAKARMANYKAMRA-BERENDEZÉSEK REFORMATOR-MOTORRAL.

Kivánatra saját rendszerünk szerint vízvezetékű és villanyvilágítási tüzemmel kombináljuk.

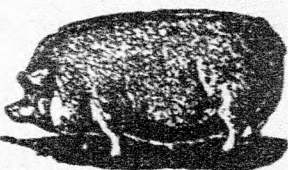
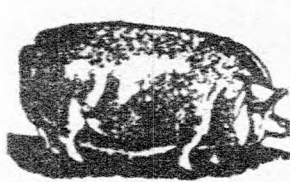
Olcsó üzem! Teljes üzembiztonság!

Néhány referenzia: Turonyi Biedermann-féle uradalom Mozgó, Turonyi Biedermann-féle uradalom Endrőcz, Turonyi Biedermann-féle uradalom Okorág-Kárász, lovag dr. Floch-Reyhersberg Alfred gazdasága Szódrákos-Csörög-Göd, bezeredi Bezerey Andor gazdasága Ménfő, Rójtői Bauer Antal gazdasága Bódé, u. p. Ajka, Győri dr. Kautz Gyula gazdasága Györgyháza, u. p. Börny, Sg. Segesváry Odón gazdasága Iklád-Domony, dr. Schwarcz István Kis-Szántó, u. p. Bors, Milotai gazdaság Milota, u. p. Tisza-Újlak. További felvilágosítással és ajánlattal szolgál 6678
SIGNER F. és R. mérnöki vállalat, Budapest, V., Kálmán-u. 15.

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban csak szőlőtetnek sovány egy hízott állapotban

URL REZSÓ

sertésbizomány snál Budapest, VIII., B. rkocsis-u. 12.
Telefon: 97-05 Interurbán.
Felvilágosítással kezeséggel szolgál.

Eredeti friz jerekékre és kosokra

1908. tavaszi és őszi
szállításra előjegyzést
elfogad:

8591

Dr. Bernolák Károly, Haraszt, Szepesm.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

előadatokul tűzi ki a Bente, eszed és az emugmni nasznosabb gazdasághoz
előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.
Kidolgozza az okzerü gazdasági berendezés alapjait szolgáló üsem-
tervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üse-
mének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek be-
rendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság
számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a
gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zár-
latokat és jövedelmzéségi számításokat elkészít. Tanácsot ad birtokber-
beadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hiteltügyi kérdésekben.
Gazdasági ügyekben jogi tanácsosul szolgál és vitás ügyekben a
választott szakbírósgai tisztet elvállalja. Birtok és tudannemü mezőgazd-
sági értékebeoléseket végeztet. A bejelentett eladó és bérbeadó birtoko-
kat törzskönyvileg nyilvántartja.
Gazdasági tisztokat és egyéb képzettebb gard. személyzetet kere-
szket nyilvántart.

Nyilvántartásra bejelentetett Eladó birtok:

- 200 m. hold Zala megye, a 2. lator partján, emeletes
14 szobás kastélyval, Aranyas kerítél, gyönyörű
kilyással. Kilytűnő utak, vasutállomás 10 perc.
Füüdőtelepnek igen alkalmas. 1198
- 543 m. hold Zalaiban, vasutállomás a birtokon szesgyárral, téglavetési-
sel, csementárugyártással, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Bármikor
átvehető. Esetleg hérbeadó. Tulajdonos: Zathareszky, Tárje. 1598
- 197 m. h., piliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos,
gyógytár Nyergesujtán, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyvesztés-
sel, 8 h. szőlővel, cstrókkal, magtárakkal, 2 nagy pinceszóval, 5 szobás
lakás üveges sárt verandával. 435
- 200 m. h. sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában,
megfelelő g. épületekkel. 2349
- 370 m. hold Sárosmegyében, melyből 310 hold erdő, uri lakással és 5 h.
díszkerttel, kövesut mentén. 3748
- 100 k. hold körül I. o. bacsai föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó
utakkal, a Ferenczsaforntól 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 2361
- 500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes
urilakkal. 4129
- 1015 k. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egész-
ben avagy csak egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épüle-
tekkel. 4180
- 606 kat. hold Ermelléken, vasutól 7 kilométerre, építési vasut helyben,
40 kat. hold dohanvendéglővel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4391
- Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiter-
jedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal,
150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A
birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész primissima
klasszisú kerti talaj, egy a legintenzivebb művelésre, mint
tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon
levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztéses kölcsön.
280 m. hold, Budapesttől fővonalon gyorsai 1/2 óra, vasutállomástól
müuton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel,
csinos kis parkban uri lakkal, 60 m. hold erdővel, 4758
- 400 m. h. J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági
épületekkel és lakóházzal; 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambouillet
és féds keresztzetű törzsjuhnyájjal és 200 drb hárnnyal. Nagy-
menniségű széna, takarmány és szalma. 4701
- 586 h. Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h.
szőlő, 28 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész, major, udvar és ut.
Vas utállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 4.0.000 korona. Esetleg
bérbé is kivehető. 5049
- 381 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homok-
birtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészen vagy
kisebb részletekben is eladó. 5477
- 100 m. hold Hout megyében, ebből k. b. 800 m. hold szántó, 10 hold
rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös.
A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettet felszerelve,
tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbé adandó. 6320

Birtokvétel:

megvételre kerestetik:

- 200 m. h. Darius 60-60 em.-nyire a fővárostól. 486
- 400-500 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut
mentén, vasutól nem távol, csaiádnak való tágas
és egészséges lakással, Arnyas kerítél.
Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal.
vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.
- 400-1000 holdas birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2616
- 1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulajdonos erdőből álló, Hont,
Nógrád, Gómor, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 367
- 400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3378
- 2-300 h. birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut
közeliében. 3960
- 200 holdas birtok uri lakóházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-1500 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén.
- 2000 hold eisőrendű talajú birtok, czukorraépa vidéken, vasutállomás
közeliében, szép kastélyval és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. h. birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve,
megfelelő lakóházzal. 451
- 2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal,
közel a vasúthoz. 5216
- 250-300 m. h. főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épü-
letekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs köl-
csőnnel. 5216

Bérbeadó birtok:

Birtokbérlet kerestetik:

- 490 m. h. Abauj m. 7 km. a vasutól,
országút mellett, 7 szobás udvarház-
zal, kellő gazdasági épületekkel. 5008
- 180-200 m. h., amely kereskedelmi növények terme-
lésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2630
- Ezeket kivül nyilvántartjuk a visszavándorlók
letelepítésére alkalmas birtokokat és bérlőszövetkezetek
alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnél.
Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket
Az OMGE. Üzemosztálya.